

Kamarás Klára

Miből lesz a cserebogár!

HÉTHATÁR

Kamarás Klára

Miből lesz a cserebogár!

Kamarás Klára

Miből lesz a cserebogár!

HÉTFŐ HÉTHATÁR

Pécs, 2013

Kamarás Klára

Miből lesz a cserebogár!

A fotók többségét Heverdle Kornélia készítette,
a többi fotóst a kép alatt jeleztem.

A könyvborító Eröss Zsolt munkája

© Kamarás Klára

ISBN 978 963 89538 5 8

Kiadja a Héthatár Kiadó
www.hetedhethatar.hu
Kozármisleny, Mikszáth Kálmán u. 24.
Felelős kiadó: L. Csépanyi Katalin

Nyomdai munkálatok: B-Group Kft., Pellérd
Felelős vezető: Borbély Zsolt

*Köszönet elsőként édesanyámat illeti, mert megőrizte
a négyfüzetnyi verset, amit fiatalon írtam.*

*Hálás vagyok férjemnek is, mert nem engedte eldobni
ezeket az emlékeket.*

Kamarás Klára – 1943

A könyvben lévő verseket 1940 és 1952 között,
a visszaemlékezéseket 2013 nyarán írtam.

Az eredeti kézírásos anyag szöveghű másolatát
férjem, Bokros Tibor vitte számítógépre.

Kamarás Klára

Így kezdődött

Nagyanyám leterítette egy piros kockás konyharuhával a hokedlit, melléhúzta a sámlit és ráültetett. Tejfölös túrót tett elém egy kis nefelejcses tányérkában. Kiskanalat nyomott a markomba. Tízórai. Nem ízlett. Inkább a fejemre kentem. Nagyanyám csak nevetett. Szentül hitte, hogy ez is azt jelenti, hogy különleges gyerek vagyok, valami művészféle lesz belőlem, valószínűleg absztrakt festő...

Nagyanyám

Ebédkor engem is az asztalhoz ültettek. Két párna is volt alattam, hogy felérjem az asztalt. A lábam a levegőben kalimpált.

– Ne harangozz, nem halt meg a kiskutya! – figyelmeztetett édesanyám.

Gyorsan felhúztam a lábam a párnákra.

Beszélgettek. Nem tudom, untam-e őket, de énekelgetni kezdtem.

– Ne énekelj, mert bolond lesz az urad felesége! – feddett meg nagynéném.

Ugyan, honnan tudja? – Nem értettem, de hát még akkor se voltam négy éves.

Mostanában az iskola is gyakran eszembe jut. Volt ott egy színházterem is, színpaddal, igazi felhajtható székekkel. Az épületnek lapos volt a teteje. A tetőt körben magas fal vette körül. Első elemiben itt töltöttük az óráközi szüneteket. Játshattunk, fogócskázhattunk kedvünkre.

– *Ilyen cica mellett,
aludni is lehet* – biztattuk a fogót.

De miért kell mindig ugyanazt kiabálni?– és rákezdttem:

– *Béka, béka brekeke,
a házamba gyere be!* – és csodálatos!

Pár perc alatt átvették és velem kiabálták a többiek is az új mondókát.

Engem átjárt az öröm, leginkább azért, mert előre tudtam, hogy így lesz, ha kitartóan és elég hangosan mondogatom, át fogják venni.

Másnap esett az eső és csak a folyosón sétáltunk párban. Mindenki elfelejtette az én békámat, de bennem tovább élt valami megmagyarázhatatlan elégedettség.

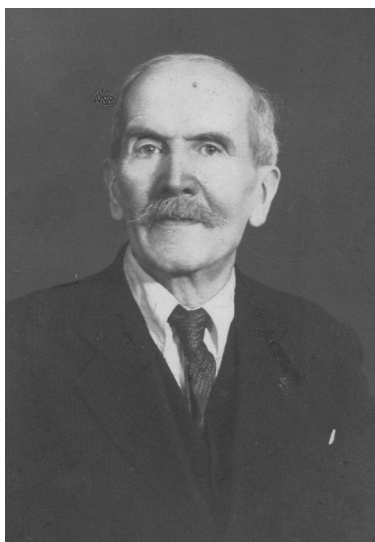
Mikulásra megtanultuk az utolsó betűt is, engem meg utolért és ágyba kényszerített a kanyaró. Hogy nyugton maradjak, míg a felnőttek a takarítással vannak elfoglalva, papírt, ceruzát nyomtak a markomba, hogy rajzolgassak.

Az ákombákom rajzzal Cicát, a nagynénémet próbáltam megörökíteni, amint éppen a szőnyeget

porolja. Hogy mindenki megértse az ábrát, a képes-
könyvek mintájára két sorral kiegészíttem a rajzot:

*Ez itten a Cica néne,
porolót tart a kezébe.*

Nagyapám egyből költői vénát sejtett bennem.

Nagyapám

Nagymama, nagypapa, mindketten tévedtek. Szám-
tantanár lett belőlem, bár a festést, írogatást nem
hagytam abba, amiből megállapítható, hogy végül a
nagynénémnek lett igaza: az uram feleségével való-
ban van egy kis probléma.

A 2. osztály legemlékezetesebb eseménye az első-
áldozás volt, amire hónapokon át készültünk. Az
utolsó hetekben többször elpróbáltuk a templomban
az utolsó térdhajtásig megkoreografált eseményt.

Az iskolából a templom felé

A 2. b osztály
Fotó: Könnyű József

Fotó: Mimóza

Mikor már én is folyamatosan tudtam írni, akár a többiek, azt hittem, ennyi nekem elég, hogy valami nagyot alkossak. Nem is akármit!

Mivel édesanyám elvitt a színházba egy mesejátékra, én egyből egy saját színdarabon törtem a fejem. Sajnos a betűk ismerete és a szándék nem volt elég a megvalósításhoz.

A szereplők felsorolása még elég hamar összejött. Volt köztük egy hajóskapitány. Vele kezdődött volna a darab. Úgy képzeltem, hogy bejön a színpadra, megáll középen, és azt mondja:

– Jó napot kívánok!

Itt meg is akadtam. A kapitány a továbbiakban egy kukkot se nyögött ki. Fogalmam se volt, mit mondhatna, így beláttam, hogy színdarabot írni nehezebb, mint gondoltam.

Verset talán könnyebb, és hamarabb látszik az eredmény!

Torkos Peti

(1940. június 30.)

Torkos Peti besétált az éléskamrába.

Lekvárral és cukorral teli már a szája.

„Mi van a polc tetején, abban az üvegben?”

Forró zsír van, gazdasszony most hozta be éppen.

„De jó lenne megnézni, mi lehet mögötte!”

Arrébb húzta, ó, de jaj! – magára döntötte.

Csupa seb lett az arca, a keze a lába.

Meglátjátok, minden torkos egyszer csak megjárja!

A bérnálási képem
Fotó: Könnyű József

Egy művi mesevilágban éltem. Néha mégis átszűrődött hozzám valami a mindennapok problémáiból, mert mindenre füleltem, ami a felnőttek között szóba került. Így hallottam meg például, hogy azért

a 3. elemiben bérnökölök, hogy ki ne nőjem a szép elsőáldozási ruhámat és ne kelljen újat venni. A Hat éve című versem is a családi beszélgetésekből szűrődött le.

Hat éve

Hat éve három fillérért kaptál egy tojást,
Ma azonban megtanulták jól a smuglizást.
Maximálták húsz fillérre, de nem tehetsz mást,
Huszonnégyért megveszed feketén a tojást.

Tejért délig sorba állhatsz, azt mondják, hogy nincs!
Ilyenkor a protekció a legdrágább kincs.
A ruha pedig műrostos, nemsokára hát
Műrostosan hoz a gólya minden kisbabát.

Na és a jegyekkel mi van? Az már borzalom!
Hamis jegy van az országban egész egy halom.
Tejjegy, lisztjegy, zsírjegy, húsjegy,
mind megannyi gond.
Elég lesz, ha e sok rosszból
Klári ennyit mond!
(1941.)

Azt, hogy napra pontosan mikor írtam, nem talál-
tam meg, csak az évszámot, de világos: amikor – a
háború alatt – a tojás árát maximálták és meg-
kezdték a jegyrendszer bevezetését.

Karácsony, 1941

Azt hiszem, mindenkiben él a vágy, hogy valami nyomot hagyjon maga után. Talán ezért szeretik a gyerekek is annyira az emlékkönyveket, amiket tele lehet írni rövid versikékkel. Mi is így voltunk vele. Mindegyikünk könyvében körülbelül ugyanazok a figyelmeztetések, kívánságok sorjáztak. Osztálytársaim ezeket többnyire egymásról másolták egy kis rajz kíséretében. Kereszt, átdöfött szív, virágcsokor volt a legnépszerűbb kiegészítés. Úgy gondoltam, hogy ezek igazán gyönyörűek. Ez a stílus lett számomra a minta. Ezekhez hasonlóan igyekeztem írni. Beírtam a versikéimet a füzetembe, azután osztálytársaim emlékkönyvébe, de nem mertem elárulni, hogy ezek saját kitalációim.

Dalol a méh

Kora reggel. Késő este
Zümmög, dalol a méhecske.
Vígan száll a sok virágra,
Hallgass csak a méh dalára...

Azt dalolja mostan neked,
Hogy a munkát meg ne vessed.
Ne légy lusta, lomha pára,
Hallgass csak a méh dalára!

Dolgozz te is szorgalmasan,
Mint a kis méh, mindig vígan.
Boldogság a lelked vágya?
Hallgass csak a méh dalára!

Emlékül Marikának

Ha az élet szárnyain már elfáradtál szállni,
Térj be egy kicsi templomba, Jézus fog ott várni.
Maradj nála mindörökké,
Meglásd, nem fáj semmi többé,
Fáradt szíved nála fog majd nyugalmat találni.

Emlék Erzsikének

Emlékül én azt kívánom
Rózsa nyíljon néked nyáron,
Zivatar télen se érjen,
S csak nap ragyogjon az égen.
Így légy boldog kisleány!
Később, majd úgy néha-néha
Egy kicsit gondolj reám.

Többre nem volt szükség, mert úgy láttam, hogy a
rég, megszokott verseknek és egy rajznak minden-
ki jobban örül, mint az én versikémnek.

Közismert meséket kezdtem átírni versbe, de ezek
többsége elveszett.

E kötet összeállítása közben került elő egy kopott
pepita füzet pár gyerekkori próbálkozással.
Ezekben a mesékben hosszan sorjáznak a strófák.
Na, ja! A kezdők megrészegülnek saját hangjuktól
és nehezen tudják abbahagyni... Megbocsátható,
mert gyakran a felnőttek is így vannak vele.

Az ibolya álma

Némaság van erdőszélen,
Levél is csak néha zörren.
Hullatott lomb alatt pedig
Ibolyató éledezik.

Fenn egy szirten vadrózsató,
Őt éri az enyhe szellő,
Őt köszönti a kismadár
És a felkelő napsugár.

Az ibolya vágyakozva
Tekint reá a magasba.
De jó volna mégis, mégis,
Hogyha rózsza volnék én is!

Köszöntene a kismadár,
És a felkelő napsugár.
Odafenn a szirten állnék,
S a világba messze látnék.

Jött az est s egy furcsa álom:
Nőtt az ibolya tüskés száron.
Egyszerre csak átváltozva
Ott áll, mint egy bokorrózsa.

Körül néz: „Ó, hála Isten!
Milyen messze látni innen!”
És boldogan néz a tájra,
Majd egy daloló madárra.

Két turista közeledik,
Útjuk errefelé veszik.
Szól az egyik: „De szép rózsza!
Szakíts le egy szálát róla!”

Letépné már ő maga is,
De kezét szúrja a tövis,
Megszúrta a rózsza ága:
Ő botot fog a rózsára.

Hullik a sok piros virág,
Ütésektől reped az ág!
A két ember unja végül,
Elmegy a tett színhelyéről.

A rózsatő elhagyatva,
Ott áll, ám de csak romokba.
Jön a hajnal végre, végre,
És a rossz álomnak vége.

Boldog az ibolya! Csendben
Él ott kinn az erdőszélén.
Hadd nyíljon máshol száz virág,
Néki itt nyílik a világ,

Nem akar már rózsá lenni,
Csak erdő szélén pihenni,
Mert hűvösebb ott az élet,
Bár pacsirták nem fütyülnek,

Szebb neki a kakukk szava,
Fenyőfák könnyű illata.
Nem gőgös már. Irigy? Soha!
Ő a szerény kis ibolya.

Csigaverseny

Versenyt futna két kis csiga,
Felkérlik a békát:
Tegyen orrára sürgősen
Bírói ókulát.

Starthoz állj! Egy, kettő, három!
Vezényel a bíró.
Csigagyorsasággal repül
Máris a két lurkó.

Béka koma pedig brekeg:
„Ott kanyarodj balra!
Aztán pedig másszatok fel
Amarra a falra!”

De most zörren ám a haraszt!
Megrémül a béka,
Mert ott látszik egy gólyának
Szürkésfehér tolla.

Nem törődik a hős bíró
idővel se térrel,
gondolja: ne locsoljanak
ittén békavérrel.

„Mért futott el a hős béka?
Miért jött a gólya?
Minek is akartunk versenyt?”
Ez a csigák bújja.

Gólya koma kelepeli
A kémény sarkába’:
„Csak az fusson, aki tud,
Vagy az, aki gyáva.”

Madárgyűlés

Összegyűltek a madarak
Királyválasztásra.
Büszkélkedik sas és liba
Minden rokonsága.

„Kié legyen az elsőség?”
Kérdezi a gólya.
„Legyen először a páva
Ennek megmondója!”

Szól a páva: „Ki szebb nálam?
Én vagyok a legszebb!
Ha megcsillan fényes tollam,
Mind irigyek lesztek!”

Recsegtette gúnyos hangját
Göggösen a páva,
De fejére koppintott a
Harkály kalapácsa.

Na, lett erre kavarodás,
Veszekedés, sírás,
Jobbról csiripelés hangzott,
Balról galambbúgás.

Bíró-gólya elmenekült,
Segítette szárnya.
Máig nincs a madárnépnek
Választott királya.

4. elemiben bekerültem a zárda gyerekkórusába. Minden vasárnap mi énekeltünk az alsó tagozatnak tartott misén. A szertartás végén, a tanulók kivonulása alatt egyre gyakrabban kerültek sorra olyan énekek, melyekben a harcoló magyar katonák életéért könyörgött a dal szerzője.

Mint tudjuk, az égiek nem nagyon figyeltek a mi kérésünkre, rám azonban nagy hatása volt ennek a hazafias szellemnek.

Felvirrad még

Felvirrad még a mi napunk magyarok,
Csak ez legyen a jelszavunk: Akarok!
Kell még jönni jobb világnak biztosan,
Hisz virulni kell a fának tavasszal.

Nemzetünknek árva fája most kopár.
Elkerüli azt a fecske, gólyapár,
De ha egyszer kihajt majd a sok levél,
Felvirul majd a mi hazánk, s újra él!

Kesergő

Nyár van még és mégis
Mily borús az ég,
Mintha közeledne
Messziről a vég,
Mintha itt lennének
Mind az ördögök.
Ágyúznak talán, vagy
Csak az ég dörög?

Nem csak fenn az égen
Vannak fellegek,
Ködgomolyag száll most
Szép hazánk felett.
Hol vannak hát mostan
A nagy magyarok?
Segítsenek nekünk
Az égi karok!

Szent István, szent László!
Jöjj! Segíts! Siess!
Bánatfellegeket
Messze elkergess!
Vezessed ki népünk
Ködből, árból már!
Szent István, szent László!
Minden magyar vár!

Első verseim a család teljes csodálatát váltották ki.
Ma már azt gondolom, hogy jobb lett volna meg-
maradni a magam önálló gyerekes ötleteinél, de én
arra vágytam, hogy úgy írjak, mint mások, vagy
amit esetleg elvárnak tőlem a felnőttek.

Nyaralás Bogádon

Édesanyám

Dinnyeevés Börcsök Árpival

11 éves koromtól szinte naponta írtam valamit. Nem a tartalom, vagy a kikíváncozó mondanivaló, hanem inkább valami íráskényszer hajtott.

Ha nem volt új ötletem, akkor a meglévőket másoltam egyik helyről a másikra. Okot mindig találtam rá. Meggyűródött a papír, vagy éppen a radír tépte el a lapot. Máskor az aláírásomat gyakoroltam vég nélkül a versek között, vagy gondolkodás közben arcokkal firkáltam tele mindent. Le kellett tisztázni, hogy kiismerjem magam rajta, mi az, amit el akarok tenni.

Édesanyám nem bánta ezt a papírpazarlást, ugyanis a háború miatt rövidebb volt a tanév, utána még egy évig nem jártam iskolába, mert a család attól tartott, hogy az oroszok elviszik a gyerekeket.

Ezzel az irkálással legalább lekötött valami a hosszúra nyúlt szünidőben és a helyesírást, szépírást is gyakoroltam.

Jobb híján, az évszaktól függetlenül, akár ősszel is írtam tavaszi, vagy nyáron téli verset. Ezt mindig jó témának véltem, ha más nem jutott eszembe.

Hozzá kell tennem, hogy nekünk nem volt kertünk, még cserepes virágunk se, és akkoriban még a Mecsekre se jutottam el. Ez egyáltalán nem zavart abban, hogy írjak róla. A valóság és a vers már akkor is két külön világ volt számomra.

Tavaszi ébredése

Itt a tavasz. Kertünkben
Nyílik az árvácska.
Kedves hangú pacsirta
Dalol a határba.

Kakukk szól az erdőben,
Mókus jár az ágon,
Vadgalamb bűg csendesen,
Méh ül a virágon.

A harkály is kezdi már
Szorgalmas munkáját:
Telerakja kukaccal
Éhes gyomrocskáját.

Megköszönjük szép Tavasz,
Hogy ismét eljöttél,
Hogy az alvó természetbe
Életet hintettél.

Frici cicával

Tavaszi

A tavasz a természetben
Száz virágát hinti szerte,
Fészket rak a kicsi madár
Boldog himnusz énekelve.

Rügyező fák, zsendülő fű,
Bontakozó ezer élet,
Minden csupa dal, kacagás,
Teljesülendő ígéret.

Tiszta vágy és fehér álom,
Mely nem érez soha telet,
Csillagfényű gyermekszempár,
Ez az igazi kikelet.

Nyár

Báránfelfő – fénylő égbolt,
Tüzes napkorong az égen,
Forróság, mely égett, lángol.
Eső sem esett már régen.

Minden izzik, lüktet, érez,
És a Nap égő csókjára
Ringó-rengő búzatenger
Szökken aranyos kalászba.

De a gyenge fű kiszárad,
Nem bírja az erős napot.
Mi egyiket megérlelte,
Őneki csak halált hozott.

Mi a nyár? Egy borzasztó harc,
Másíthatatlan ítélet,
Az erős győz, de a gyenge
Számára nincsen kímélet.

Ősz

A nyár után megjön az őszi,
A levél lehull a fáról,
Olyan, mint egy aranyeső,
Hogy a szemünk szinte kábul.

Ám de az életnek ősze
Ahány ember, annyi fajta,
Az egyiké nyugodt, csendes,
Másikat bú rágja marja.

Visszahozni tavaszt, nyarat
Soha többé már nem lehet.
Jobb, ha megadóan várjuk
A halált, a fagyos telet.

Tél

A tél hava mindent elfed.
Jég csillog a száraz ágon,
de ott él egy fáradt remény:
lesz még tavasz a világon.

Az életnek nincsen tele.
Az ősz után ugyan mi jó?
Az embernél, mit hó takar,
az már a lila szemfedő.

De van egy tél, borzasztó fagy,
nem oldja fel a Nap heve.
Legborzasztóbb, legfájóbb a
reményvesztett lelkek tele.

Újra iskolában!

A hosszú szünet után a Szent Erzsébet nyolcosztályos gimnázium másodikos tanulója lettem.

Osztályfőnököm máter Klára, magyartanár volt. Egy alkalommal azt adta házi feladatul, hogy próbáljunk verset írni. Mivel akkoriban szervezték a Szívgyárdát, én erről írtam. Mondanom se kell, hogy nagyon megdicsért.

Szívgyárdista

Szívgyárdista vagyok,
Jézus katonája,
Kicsike kis porszem
Az ő táborába.

Nincs arany páncélom,
Még csak kardom sincsen,
De van ám énnékem
Sokkal nagyobb kincsem:

Szívgyárdista jelvény,
Áhítattal nézem,
Boldog vagyok hogyha
Szívem fölött érzem.

A Szívgyárda egyébként nálunk egyetlen délutáni játékfoglalkozásból állt. A hittanárunk vezette. A foglalkozás végén mindenki megvette a jelvényt és azzal részünkről be is fejeződött a gyárdistaság.

Osztálytársaim többsége édesanyjáról írt verset. Bevallhatom, hogy nekem addig eszembe se jutott ilyesmi, de mikor felolvasták a többiek, mit hoztak össze, mindjárt megtetszett a téma. Azonnal több variációt írtam. Valószínűleg nem tudtam egyszerre kifejezni mindazt, amit gondoltam. Bizony, el kell ismernem, hogy elsőre elég merevre sikerült a vers.

Édesanyámhoz

Anyám, ki éltedet
Csak nékem szenteled!
Csodállak téged én
És áldom a neved.

Dolgozol szótlanul,
Szenvedsz jaj nélkül és
Nem tudom, miért van
E tenger szenvedés.

Nem értem, hogy lehetsz
Ily önfeláldozó,
Hiszen én nem vagyok
Valami nagyon jó!

Nem érdemlem meg ezt
A nagy szeretetet,
A soha nem múló,
Csodás türelmedet.

Tündér vagy? Vagy pedig
Egy angyal földre szállt,
És itt a földön lenn
Hát énreám talált?

E kérdéseknek egy
A magyarázata:
Egyben mindkettő vagy:
A drága jó anya!

Anyukám

A legszebb szó

Édesanya! Ez a legszebb,
Legkedvesebb szó.
Felnőttek és gyermekeknek
Szívére ható.

Kifejezi azt a féltő
Nagy szeretetet,
Ahogyan csak anya szeret
És szerethetett.

Árad belőle a lágyság,
Kedves gondozás,
A gyermekért mindenre kész
Önfeláldozás.

Ha kimondjuk ezt a szép szót,
Ezt a szent nevet,
Mondjunk el egy imát érte,
Ki mindig szeret!

Imádkozzunk az Istenhez,
Hogy áldja meg őt,
Adjon neki sok gondtalan,
Boldog esztendőt.

Édesanyámról

Az én édesanyám
Legjobb a világon,
E kerek nagy földön
Párját nem találom.

Az arca is kedves,
És mindig mosolygó,
Az én édesanyám
Olyan szép... olyan jó!

Barna gyémántszepe
Soha sem haragos,
Türelme végtelen,
Szinte csodálatos!

Haja fekete volt,
Most már sok a fehér
Hajszál az ő drága,
Áldott, okos fején.

Munkás, dolgos keze
Mindig értem fárad.
Tisztelem, szeretem
Az édesanyámat.

Anyák napjára

Kicsi vagyok én,
Kicsi az én szám,
Csak annyit tud mondani:
„Szeretlek anyám!”

Önarckép 13 évesen

Ki tudhatná, hogy májusban milyen inspirációra írhattam ezt a verset? Talán egy prédikáció szavai tükröződnek benne, leegyszerűsödve a naiv gyerek-lélek szintjére.

Karácsonyi csoda

Karácsonyeste csoda történt,
Ember lett az Isten.
Angyaloknak dala kísérte,
S boldog volt minden, minden.

Akkor éjjel szebben ragyogtak
Az ezüstoffényű csillagok,
Ők is szerettek volna adni
Jézusnak szépet és nagyot.

Örült, s boldog volt akkor minden:
Madár, állat és virág,
De nem akart Jézusról tudni
A bűnös emberi világ.

És Jézus küzdött, harcolt értünk,
Mert szerette a világot.
Nekünk adja, ha szeretjük őt:
A csillagos mennyországot.

Pécs már Szent István óta püspöki székhely volt. Nem hiába lett később Fünfkirchen a város német neve! Az évszázadok során a templomok száma egyre szaporodott és itt élénk volt a hitélet 1945 után is.

A vallásos rendezvények szervezésében, osztályfőnökünk is részt vett, amolyan háttér munkával. Beosztotta tanítványait, hogy párban, járják végig a várost és mozgósítsák a családokat. S. Jutkával a Felsőmalom utcát kaptuk. Minden lakásba becsengettünk és elmondtuk a megbeszélt szöveget: miért, hova, hány órára kell menni. Másnap be kellett számolnunk róla, hogyan fogadtak, mit mondtak az emberek. Ezzel a szervezéssel nagy tömegek gyűltek össze a rendezvényeken.

Május

Beköszöntött már a május,
Mária hónapja.
Litánián van a város
Apraja és nagyja.

Mind ott dicséri Máriát,
S énekli a szent dalt,
Szívük teli szeretettel,
Mely liliomot hajt.

Lelki csokor lesz belőle
Szűzanya lábánál.
Örömet okoz majd néki
Minden kicsike szál.

Biológiatanárunk, a felejthetetlen Balotai Gerő tanár úr rajongását látom visszatükröződni a következő gyerekes sorokban. Szem előtt tartotta, hogy egyházi iskolában tanít, és minden órán kiemelte, hogy a természet Isten ajándéka, mégis rendkívül gazdag, valóságghű tudásanyagot kaptunk tőle. Ő vitt minket ki az iskolából őszi kikericset tanulmányozni, máskor a Mecsekre színes leveleket gyűjteni. Egyik, őszi fákat ábrázoló pasztellképemre nézve ezt mondta szomorúan, mintha csak magában beszélne: „Mennyi tehetséges gyerek... és nem lesz belőlük semmi!” Ezek a szavak mélyen belém vésődtek, bár akkor nem értettem, miért mondja. Ma már tudom.

Isteni természet

Nagy, dicső természet, Isten alkotása.
Mindenütt pompázik, az egész világba'.
Megtaláljuk őt a völgyek mélységében,
Magas hegyek komor, haragos szirtjében,
Csillogó víz szélén jön felénk mosolygva,
Tenger hullámain tükröződik vissza.
Ó, nem kell keresni, ott van mindenfelé,
Gyönyörű színekben tárul szemünk elé.
Madárdalban halljuk, virágokban látjuk,
Fenyők illatában is csak őt csodáljuk.
Körülöttünk minden az ő képét tárja,
A város zajában vágyódunk utána.
Ezerféle titkát nem érjük fel ésszel,
Olyan, mint az a könyv, mit nem nyitunk széjjel.
Szótlatlanul csodáljuk, némán nézünk szerte,
Csak áldjuk az Istent, aki teremtette.

Tavaszi dal

Elolvadt a fehér hó,
Kisarjad a fű.
A természet ébredése
Jaj, de gyönyörű!

Kinyílik az ibolya
Meg a hóvirág,
Virágtengerben hullámszik
Az egész világ.

Megjönnek a madarak,
Fecske, gólyapár,
Itthon rájuk puha fészek,
Meleg odú vár.

Fenn a légben pacsirta,
Ó, a kis ravasz,
Azt csicsergi édes hangon
Szeretlek Tavasz!

A légy

Itt van, ni, az undok állat!
Nézem, s elfog az utálat,
Most erre száll, itt repül,
Aztán az orromra ül.
Kergetem, de hasztalan...
Bús vagyok, s vigasztalan.

Őszel

Elrepült a virágos nyár,
Őszbe borult már a határ.
Fényes, forró napfény helyett
Nem látunk mást, csak felleget.

Elszállott a gólya, fecske
Más vidékre, melegebbre.
A daru is készülődik,
Indulással ő sem késik.

A fák alatt száraz levél,
Felkavarja a hideg szél.
Holló károg: De kár, de kár,
Hogy elszállt a virágos nyár.

Itt a tél

Elmúlt az ősz és már
Újra itt a tél.
Kinn az utcán csak a
Hideg szél zenél.
Rázza a fákat az
Ablakok alatt,
Kergeti a síró
Kismadarakat.

Hull már a hó is,
Fehér a vidék,
Gyémántként szikrázik
Az ágon a jég.
Nem énekel most a
Sok kicsi madár,
Csak a holló károg
Jajgat úgy, hogy: kár.

Jön talán tavasz, s majd
Kivirul az ág!
Lesz még egyszer szép is
Ez a rút világ!
Mert az őszre tél jön,
Télre kikelet,
Felfrissíti majd a
Fáradt szíveket.

Egy kórházi karácsonyfa ünnepélyen az apácák úgy tették a műsorba ezt a verset, hogy kihúzták belőle: „Lesz még egyszer szép is ez a rút világ!” Ők már tudták, hogy vigyázni kell minden szóra...

Újabb, kedvemre való házi feladatot kaptunk, felhívást önálló alkotásra. Másnap beadtam.

Szünetben máter Klára odaintett magához.

– Mi akar ez lenni?

Ijedtemben szólni se tudtam.

– Na, menj, és ne írv számárságokat!

Valóban nem tudtam, csak éreztem, amit ki akartam fejezni.

Az én dalom

Egy dal zendül meg a szívemben

Nincs szövege, kottája sincs,

Mégis oly lágy simogató.

Számomra drága, drága kincs.

Egy dal, amelyhez nem kell hárfa,

Sem zongora, sem cimbalom:

E dalt a szívem húrján játszom,

Ez a dal csak az én dalom.

A tanárnő szavai eléggé lelomboztak. Pár hét múlva írtam hozzá még egy versszakot, mintegy magyarázatként, de soha többé nem mutattam meg tanárainknak egyetlen versemet sem.

Mi lehet ez? – kérdezné bárki.

Mily dal, melyhez vers, kotta nincs?

E dal, mely szívemben csendül meg:

A szeretet e drága kincs.

Csak sírj!

Csak sírj! Csak hulljon szemedből a zápor...
Eső után éled fel a világ...
Ha a búfelhők eloszlanak, hidd el,
Napfényben csillog újra a világ.

Csak sírj. Tudom, hogy most még nem hiszed,
Hogy jobb, ha lehullnak a fájó könnyek.
Csak sírj! És akkor te is megtudod, hogy
Sírás után a lelkünk sokkal könnyebb.

Csak sírj! ... és feloldódik minden bánat,
Szíved nem marad jeges, hideg márvány:
Ki sírni tud, számára újra feljő
A reményt hirdető színes szivárvány.

Foxi

Ott a meleg kályha mellett,
Hol pattog a sárga láng,
Teli hassal, teli tállal,
Öntudatlan boldogsággal
Ül Foxi a kiskutyánk.

Puha párnán nyúlik végig,
Mint egy finom, úri nő.
Egész nap a plafont nézi,
Mindenki csak őt becézi,
És számára ez a fő.

Mindaddig, míg az unokaöcsém nem született meg,
én voltam a család egyetlen kedvence. Születésekor
hirtelen kicsöppentem az érdeklődés középpontjából.
Úgy láttam, hogy még az édesanyám is jobban törődik
vele, mint velem.

Kutyánk nem volt. A versben Foxi az újszülött unoka-
öcsém, Miki jelképe. Nem akartam, hogy valaki meg-
tudja, mit érzek, miről írok.

Szürke napok

Szürke napok, szürke utcák,
Szürke komor házak!
Ne kérjétek, hogy köztetek
Én dalolva járjak!

Nem lehet ott énekelni,
Hol mindenki fáradt,
S szomorúság tölti be az
Egész furcsa házat.

Ahol a madár se jár már,
A tücsök is búsul,
Ott bizony az én szívembe
Szomorúság tódul.

Szürke falak, szürke házak,
Szomorúság vára.
Hajbókoló embereknek
A pénz a királya.

Hogyha néha dalt hallani,
Az se magyar nóta,
A falak úgy verik vissza,
Mintha nem is vóna.

Rózsa itt nem illatozik,
Szegefűág nem hajlik.
Az utcákon veszekedés,
Kiabálás hallik.

Lágyritmusú dal helyére
Beszökött a lárma.
Szegény lovam, a Pegazus
Megszökök kínjába.

Kérelem

Tisztelendő Atya kérem,
Ne feleltessen engem!
Bár a hittan nagyon szép tárgy,
De ma mégse készültem.
Ne írja be a noteszbe
Azt a csúnya szekundát,
Inkább menjünk kirándulni,
Hiszen oly szép a világ!

Ez a kérelem is csak irka-firka volt. Dehogymertem volna én megszólítani a tisztelendő urat, vagy bármelyik tanáromat!

Vágyaim

Ahány nap van az életben
Annyi kívánságot érzünk.
Vágyainkat leküzdeni,
Ebben múlik az éltünk.

Kiskoromban piros labda
Volt álmaim „netovább”-ja.
Azt hittem, hogy a boldogság
Csak egy gumilabda ára.

Hogy elérjem, úgy tervezem,
Egyszer játékboltot nyitok,
És abban a gyerekeknek
Piros labdát árusítok.

Aztán jött a tankönyv, táska...
Iskolába kellett mennem,
Leckeírás közben pedig
A tanítót irigyelem.

Azt hittem, hogy költő leszek,
Máskor pedig híres festő.
Újságokba cikket írok,
Vagy leszek divattervező.

Elmélázva nézegettem
Hogy ragyog a sok-sok csillag,
És eközben úgy éreztem,
Nem vonzhat más, csak a színpad.

Aztán egy patikát láttam
Épp a város közepén.
Úgy képzeltem, egyszer abban
Tulajdonos leszek én.

Mi voltam még álmaimban,
Ügyvéd, cukrász, orvos, tanár?
Alig múlt el egy-két hónap,
Egy kis kastélyra vágytam már.

Aztán még szebb álmok jöttek,
Tarkább lett a vágyak szárnya,
Láttam magam nagy teremben,
Csillogó aranyruhában.

Ismét máskor száz virág közt
Tarka réten, mint egy lepke,
Úgy táncoltam verőfényben,
Kacagva és énekelve.

S talán a legszebbik az volt,
Mikor csendes őszi éjben
Holdsugáron, aranyhintón
Jártam én a messzeségben.

Hogyha én mind felsorolnám
Azt a sok-sok tarka vágyam,
Melynek szárnyán elrepültem,
Aztán ismét hazaszálltam...

Most belátom, bármit is hoz
Nékem ez a cudar élet,
Kívánságból ki nem fogyok,
Ameddig csak élek s érzek.

A kívánságok többségét a vers írása közben találtam ki. A felsoroltak közül akkoriban csak festőművész, vagy költő szerettem volna lenni.

Álmodozás

Bárcsak lenne tüzes zápor,
Bár csak lenne zivatar!
Bár csak volna hová szállnom
Tarka, könnyű pilleszárnyon
Ameddig szívem akar...

...És mikor a menny dörögne,
– Puha, bársony macskaéj –
Sűrű éjben tolvaj járna
Lopakodva, megvigyázva
Merre zúg a száz veszély...

...Vagy lenne csillagos éjjel...
Ölelne a messzeség...
S hogy a szívnek száz akkordját
Csengőn, bongón hogy dalolják,
Azt hozná felem a lég...

...S alkonyatra zúgó lombok
Vélem táncot járjatok!
Csendes árnyak, karcsú árnyak,
Hulló tollú szürke szárnyak
Mind felém hajoljatok...

...Vagy vörösben úszó hajnal...
Zöltsmaragdú rengeteg...
Álmainkat elrabolnák,
Aranyvizű kútba dobják
Izmos fürge reggelek...

...Vagy történne bármi más is,
Ami újat, mást jelent...
Hogy elűzze, elkergesse,
Soha vissza ne eressze
Az unalmas, bűst jelent.

Főleg fontos, hogy ha látok
Egy izgalmas, vad mesét,
Hogy kezemben ceruzával,
És füzetet tartva lássam,
S megkölhessem énekét.

Régi napló előtt

Sárgult lapok be-beszakított széllel...
Tüzét- vesztette, régen írt szavak...
Valaha élő valóság volt mindez,
Ma porként széthull, ami itt marad.

Lapjain az unalom ül mélázva,
Míg előttem elfolynak a betűk,
Mögülük álmok... forró régi vágyak
Emelik rám holt, üveges szemük.

Valóban volt egy füzetem, amit naplónak neveztem, bár eseményekről nem volt benne szó, hiszen alig történt velem valami. Különböző fogalmakat próbáltam tisztázni magamnak: Barátság, szeretet, család, pénz és ilyenek: Élet, halál, Isten, pokol, mennyország. Legfőképpen pedig az örök nagy kérdés: mi lehet az élet célja. A katekizmus válasza számomra csak tananyag, üres szólam volt: „Avégett vagyunk a világon, hogy Istent megismerjük, szeressük, neki szolgáljunk, és ezáltal üdvözlünk.” Konkrétan, hogyan? Nekem mit kellene tennem? Minden kétségemet ebbe a füzetbe írtam. Mikor az utolsó oldal is megtelt, azonnal bevágtam a tűzbe.

Az oltár bűvöletében

Osztályfőnököm, máter Klára igen agilis apáca volt, aki szinte beleégette tanítványai lelkébe a vallásos rajongást, alázatot és a teljes megadást, aminek intenzív hatása sokáig elkísért.

Mi bűne lehet egy 12-13 éves zárdistának?

– Elfelejtettem reggel imádkozni, lusta voltam, makacskodtam, vagy – Uram bocsá’ – elolvastam egy Pesti Izét!

Hasonló, apró gyerekségek miatt állandó büntudat és kedélyhullámvész nehezítette kamaszodó éveimet.

Bezárt szívvel

Sok elmulasztott ima láncá
Üldöz, forral szívemre szállva...
S én nem tudok, jaj, szólni Hozzád.

Hiszen, ha mások énekeltek,
Bezárt szívem csak félve nyílt meg.
Most sem tudok Neked dalolni.

Hogy üres kézzel mégse álljak,
Segítsetek ti szürke árnyak,
Ti fel-felszálló bús dalocskák.

És minden vers, mit másnak írtam,
Minden zajongó, pergő szólam
Legyen Hozzád szóló imádság.

Advent

Szürke, borús reggelek,
Csendes ködös éjek.
Egy csillaga sem világít
A bánatos égnek.

Csak a vágnak lángja lebben,
A kívánság tüze ég,
S a szeretet szent sugára
Szórja fényét szerteszét.

Én is várlak, édes Jézus,
Vágyakozva szüntelen,
Jöjj hát hozzám, ne hagyj várni,
Mert megreped a szívem.

Csak egy szó

Csak egy kis szó szeretnék lenni,
Mit elolvasnak, félretesznek:
A te lábadnál édes Jézus
Lennék az a szó, hogy szeretlek.

Szűzanyához

Anyám, Te szép, Te jó, te drága...
A tisztaság szűzi virága!
Hófehér lelked úgy ragyog felém,
Mint fénylő Nap a tavasz kék egén.

Szeretnék

Szeretnék üstökösként tündökölni,
A magas égre izzón fölrepülni,
S ha pillanatra felírnám a drága
Krisztus nevét az égre,
Nem éltem hiába.

Te tudod

Te tudod Istenem, milyen gyenge vagyok,
Mindent szeretnék, de semmit sem – akarok.
Te látod azt is, hogy a magasba vágyok,
S ezalatt a sáros, lucskos földön járok.
Ha csüggedten aláhanyatlik a fejem,
Vigasztalsz, ne féljek, hiszen Te vagy velem.

Ha magasra lobog feléd vágyam lángja,
Te oltod el szomjam a lelkembe szállva.
Ne hűsíts, ne enyhíts! Olajat a tűzre!
Hadd csapjon az égig feléd hajtva, űzve!
Ne legyen olyan, mint apró szalma lángja...
Égjen... egyre égjen... Te feléd kiáltva...

Minden tanévben 3 napig lelkigyakorlaton vettünk részt. Ilyenkor tanórák helyett szentbeszédet hallgattunk, aminek tanulságát, gondolatainkat külön füzetbe kellett lejegyezni, hogy még egyszer átgondoljuk a hallottakat. Lelkiismeret vizsgálatot tartottunk, és megbántuk képzelte bűneinket. Ezt is beírtuk a füzetbe, amit a lelkigyakorlat végén beszédet és elolvasott az osztályfőnökünk.

Ezek a napok tilos volt a beszéd – még otthon is, – bár ezt nem tudták ellenőrizni. Én mindenestre betartottam ezeket a szabályokat. Áhítatos csendben terelgettek minket az „életszentség” útjára. Nem tudom mindenkire úgy hatott-e mindez, mint rám. Azt hiszem az átlagnál jóval érzékenyebb és befolyásolhatóbb voltam.

Bocsáss meg!

Vétkeztem Jézus, ó bocsáss meg!
Lásd, milyen gyenge vagyok én!
Elárasztottál kegyelmeddel,
S a jót én rosszal fizetém.

Bocsáss meg Jézus, már megbántam,
Hogy így vétkeztem ellened,
Bután, bolondul félrelöktem
A te isteni szívedet.

Bocsáss meg, nézd, most már belátom,
Nélküled élnem nem lehet!
Jézus szeress! Csak te szeressél!
Áraszd rám szent kegyelmedet!

Örök tavasz

Elolvadt a hó már régen,
Napsugár játszik a tájon,
Aranypora bőven csillog
Rügyező fán, új virágon.

Mióta téged szeretlek,
Édes isteni királyom,
Egész lelkemet betölti
Egy tavaszi édes álom.

Te vagy énnekem a napfény,
Mely éltet, virágot fakaszt,
Tebenned találok meg az
Örök, el nem múló tavaszt.

Kinn madár dalol az ágon,
Halkan zsong egy bájos ének,
A szívemben néked zengem,
Hogy szeretlek, amíg élek.

S míg odakinn minden tavasz,
Nyarat, őszt, telet hoz újra,
Soha, soha el nem pattan
Szerelmemnek aranyhúrja.

Örök fény

Életnek fénye... fénynek éltetője!
Hozzád sikolt fel a lelkem az éjben.
Hozzád könyörgök vad könnyes panasszal,
Utánad vágyom e sötétségben.

Ó, hogy szeretlek... mennyire imádlak!
Bár csókolhatnám lábaid porát,
És ha életem kívánnád cserébe,
Boldogan adnám lelkem neked át.

Ha kimondhatnám szívemben mi ég,
Mi úz és hajszol egyre tefeléd,
Ha lenne szó, mely kifejezni tudná
Szerelmem érted izzó tengerét.

És mégis, látom, hogy szeretetem még
Tehozzád képest halvány gyertya csak,
Amely elalszik és elhal ijedten,
Ha a vihar szele feléje csap.

Ha szél elfújja lelkem gyenge fényét,
S kísértének a földi örömök,
Hozzád sikolt fel a lelkem az éjben,
Mert a te tüzed, s szerelmed örök.

Kérdés

Jézusom, mondd, ugye szeretsz Te még?
Örök szerelmed ki nem alhatott!
Szeretlek, látod, mindenem tiéd,
Szíved szívemtől mindent megkapott.

Szeretnélek jobban szeretni

Szeretnélek jobban szeretni még...
(Úgy, ahogy Te szeretsz engemet)
Szeretném látni lánggal izzani
gyerekes, csacsi, makacs szívemet.

...Azért szeretlek... (S ez talán igaz)
Mondjuk talán, hogy ráhibáztam épp.
Ha igaz, akkor fogd meg hát kezem,
s ne maradj többé távol messziség.

Szeretlek Jézusom

Jézus, te végtelenje minden szépnek, jónak,
A szeretetnek égő tengere...
Egy kis szikrádtól én elhamvadok,
Mint máglyán a fa száraz levele.

Jézus szeretlek... örökké szeretlek...
Te drága Isten... égi jegyesem...
Csak te szeress! Szeretetednek lángja
A legédesebb tűzhalál nekem.

Az egyik lelkigyakorlati napon estére szinte az önkívület határára jutottam. Szerencsére az akkor gyóntató P. Ákos némi humorérzéssel feloldotta ezt az állapotot és visszazökkentett a valóságba.

Azt hiszem sokkal jobban megértette a gyerekek problémáit, mint a minket nevelő apácák, és a papok többsége, mert úgy emlékszem, tőle mindenki mosolyogva, szinte megkönnyebbülve jött ki a gyónás után.

Ahogy te akarod

Feléd nyújtom karom, szívemet kitárom,
Jöjj hozzám, légy velem Isteni királyom!
Tiéd a szívemnek minden dobbanása,
Tiéd a szememnek harmat könnyhullása.
Utánad vágyódik, hozzád sír a lelkem,
Te vagy az egyetlen, égi, nagy szerelmem.
Olyan vagy te nekem, mint a tavasz napja,
Mely az olvadó hó sarát felszikkasztja,
Vagy, mint langyos zápor, mely nem rombol,
nem ront,
Hanem letisztítja a szürke, földi port.

Néha, mint kis csengő, úgy hívogatsz lágyan,
Eloltva, hűsítve, fel-felcsapó vágyam.
Máskor olajt öntsz lángoló szívemre,
S korbácsolod lelkem az égig tüzelve.
Elveszed te tőlem a reményt is néha,
Máskor szent szívedet adod ajándékba,
De bármit is teszel, tudom, úgy van az jól,
Felrázol az álmos szürke kábulatból,
Vagy álomba ringatsz édes, puha mélybe,
Vagy fürdetsz kegyelmed fénylő özönébe.

De lelked lelkemnek akár nyugalmat ád,
Akár hagyod, hogy hadd mardosson az önvád,
Én mindig úgy érzem, és mindig belátom,
Te vagy legdrágább, legjobb a világon.
Úgy van jól, úgy lesz jól, ahogy te akarod,
Legyen meg... legyen meg a te akaratod.

Szentáldozás előtt

Szeretlek édes.
Hogy ver a szívem!
Te hallod, érzed
ezt is, édesem.

Szeretlek drága,
drága Jézusom...
Az életem, ha kell,
neked adom.

Szeretlek... látod:
Eléd borulok.
Nélküled élni
többé nem tudok.

Mint egy nagy vers

Mint egy nagy vers, olyan az életem...
A vers költője én magam vagyok...
Bár itt-ott vannak jól sikerült rímek,
máshol már nem csengenek a sorok...

Van, ahol a könny sír le a betűkről,
máshol meg szilaj, gúnyos kacagatás...
– egyenesek, majd részek betűim –
ámde a szöveg mindig más és más.

Jaj, már elferdült néhol egy-egy strófa.
A bűn lánc köti le két karom,
A versszak végén mégis ott a refrén:
Téged szeretlek Édes Jézusom.

...Mint egy nagy vers az életem,
de még nincs készen, még tovább halad...
Tudom, hogy lelkem törvénye szerint már
a refrén mindig ugyanaz marad.

Viharban

Sötét az élet, bánatköd borítja
A derű fényes, azúrkék eget,
Vihar felhői gyűlnek feketedve,
Hollók kárognak máris szerteszét.

Az élet partját háborogva mossa
A bűn fekete szennyes tengere.
Sötét felhőkből a cikázó villám
Most is az élő fába csap bele.

A tiszta magot a mocsárba fújja
Bömbölő, vad, ordító vihar...
Tegnap még száz kéz szántott és vetett,
Ma minden lélek vetetlen ugar.

A kert virági össze vannak törve,
A rózsák... Szekfűk, nárcisz... és a mályva,
A szirmuk hulló, szél zilálta őket,
És liliomok törnek le a sárba.

Sötét az élet, bánatköd borítja
A máskor fényes azúrkék eget,
De higgy! Remélj! Az Isten tüze ég, mert
Sosem alhat ki! Él a szeretet.

Szeretnék porszem lenni

Szeretnék porszem lenni
A nagy homokórában,
Az élet homokjában
Lebegő kőszilánk.

A tenger sziklapartján
Egy feltarajló hullám,
Csak egy szeretnék lenni
Sok hasonló között.

Szeretnék szikra lenni
Egy nagy-nagy mécspohárban,
Egy örökmécs lángjában
Kihunyó szikra csak.

A pillanatnak élni,
S a végtelenbe látni,
A nagy, a szent egésznek
Parányi részeként.

Fohász

Kinn még zajong az emberlakta tájék,
És forró tűzzel perzsel még a nyár,
De szívemen kopogtat már az árnyék,
S a vak sötétség orvul, lesve vár.

Hozzád futok te drága, égi asszony!
Csillagszemekkel nézz le, nézz le hát!
Fölöttem áldó két kezed virrasszon,
És üzd el ezt a fojtó éjszakát!

Ha ismét fénylik majd a régi tájék,
S én bátor szívvel újra messze járnék,
A lelkem, hidd el, lábadnál pihen!

Fehér kezed fogását mindig érzem,
S ha elkísér a drága, égi két szem,
Hűségem el nem oltja semmi sem!

Tudom

Most már tudom, hogy a való világ
nem rím, nem fény, nem forró pillanat.
Most már tudom, hogy mindaz, ami áll,
összeomolhat mind egy perc alatt.

Tudom, hogy a könny, a munka és kacaj,
a kincs, tudás, a vágy, a tűz, az ész,
– ha nem az Isten a központ, a cél –
a semmibe, a múltó ködbe vész.

Te vagy, Te vagy, Te élő szent Kenyér,
az Ok, a Cél, a Végső Értelem.
Milliók útja és az én utam...
Fogadj el édes, édes Istenem!

Boldogság?

Boldogság? – színes szappanbuborék
Pár percig kápráztatja két szemed,
aztán eloszlik – eltűnt a varázs!
Sírsz? Senki sem törődik Teveled.

A boldogság egy álom, édes, forró,
Mely eltakarja a rideg jelent.
Te messze szállsz egy puha tündérszárnyon,
az ébredés új kint, új bút jelent.

Mit ér az álom, hogyha a valóság
nem teljesíti édes álmaid?
Míg az felleget vár rajzol eléd,
ez a felhőkből a földre taszít.

Ne higgy oly könnyen a csillogásnak,
szépsége bármily fényes, csábító!
Téged egy szebb világnak fénye hív,
melyért szenvedni, tűrni, várni jó.

Én is dalolnék

Egy szép tavaszi reggelen
Mosolygó, bájos reggelen,
Vad tűz fogott el.
És rácsot, titkot tépve, marva,
Bomolva lestem száz lakatra
Üldözve forró álmokat.

Ébredt a rét, a tág mező,
A tavaszcsókos víg mező.
Mind énekeltek.
S én néztem, lomb, virág, madárka
Borúra, gondra fittyet hányva,
Kacagva, bűgva hogy dalol.

Kiről, miről csacsogtok itt?
Kiről, miről daloltok itt?
Mondjátok gyorsan!
A szívem régi zárt lakatja,
A lelkem forró tűzpatakja
Tán nálatok nyugtot talál.

Az ágon kismadár csacsog,
A kis gyerek gügyög-gagyog.
Kavicsszem koppan.
A tó csobog, s a káka libben,
És mind azt súgja, zengi: Isten!
Isten, Te édes Végtelen!

A régi rossz lakat kinyílt,
Szívem virága újra nyílt,
Kín már nem éget.
Ó, Isten hadd daloljak én is!
Ha csetlik-botlik nyelvem, mégis
Szeretnék rólad énekelni.

Az élet célja

Kit szeretünk, azt meg nem bántanánk.
Megtesszük érte, amit kér, kíván,
Magunkat adnánk égő tűzhelyül,
s elé borulnánk szőnyegként talán.

Minél okosabb, igazságosabb,
minél jobb az, kit égve szeretünk,
annál könnyebben tesszük érte azt,
mit szeretetből érte megteszünk.

Isten! Te édes, édes Végtelen!
Tudás, igazság, jóság kútfeje...
Az örök forgás álló centruma...
Az élet célja... Utak végzete!

Látod, a láng hogy' üldöz, hajt feléd,
hogy küzdök, bízok, lendülök nagyot?
Szeretlek, mégis, hányszor bántalak,
talán azért csak, mert ember vagyok.

Mindig akad egy fénysugár

Mikor úgy érzem, nincs tovább,
utolsót lobbant hát a láng,
egy szürke árnyék fojtogat,
hiába minden áldozat:
Valaki mindig visszahív...

Valaki mindig visszahív,
mikor zokogva fáj a szív...
mikor a kétség és tudás
egymásra ront, s a pusztulás
szegény, bolond fejemre száll.

Szegény bolond fejemre száll
a sűrű éj, s a vén halál,
és megfogják a vállamat.
Más csak egy végső pillanat,
de mindig jön egy fénysugár...

De mindig jön egy fénysugár,
egy halvány... izzó fénybogár,
mely újra, újra fellobog,
s a szívem újra feldobog.
és újra látom már a Célt.

és újra látom már a Célt,
mit már ezerszer látni vélt
sok pap... király... paraszt... tanár...
a Célt, mely hajszol, éget, vár...
Krisztus, a Cél, tudom Te vagy.

Bilincsbe verten

Jézus! Én hittem, tiszta hittel
Csodálva azt mi szép és végtelen
Vakon... süketen, tűzben égve...
De most vajon, te hiszel nekem?

Repülnék, hogyha szárnyam lenne,
feléd repülnék Krisztus... édesem,
de karjaim béklyóba kötve,
bilincsbe verten élem életem.

Sötét pincebörtön a testem,
ablakán át hiába lestem –
Ledönthetném bár... nem szabad.

Mert ha kitörnék, messze szállnék,
s a szabd végtelenbe járnék,
lelkem örökre rab marad.

Csendnek a húrján

*Édes hajnalpirkadás és
Rózsapiros esti táj...
Tavaszi ég tűzkorongja...
Őszi bánat síró lombja...
Szívem érted fájva fáj.*

Szent szerelemnek illata lángol,
S tölti be szívem jégpoharát.
Hallani hangot bár sose tudnék,
Hogyha neved nem ejti ki az!

Hullhat a harmat gyöngyköve fényes
Csillagú hajnal karjaiból,
Rózsa színében esti ígézet
Szívemig érni el sose tud.

Ősznek a könnye sír le a fákról,
Érzem a bűvös illatú nyárt,
Szívem, ó tárnám, át ha ölelném,
Mégis, ó, mégis oly idegen.

Szikra az éjben, szikra szívemben!
Úzd el az álmok porfogatát,
Húzd el a ködnek szürke palástját,
Isteni képmás tárul elő.

Hallgat az ének, csönd van a nád közt,
Hangtalan ül a tarka madár...
Ám de a dallam el sose hallgat,
Csendnek a húrján játszik a szív.

Szó csak üres, mit kongat az éjben?
Bármit is érzel, nem adhatod át,
Meghamisítja, ha pattan a szikra,
S ferdíti félre a hang s a beszéd.

*Hulljon a bársony csend szívemre,
Szemem elé ködhínár,
Vagy kacagjon rám az élet,
Akkor is csak érted élek,
S nem kell tőle semmi már.*

Az álmok temploma

Amerre néztünk, mind bozót volt...
Kopár sziklák és mély vadon...
Folyondár élte lomha álmát,
Pók szőtte fátylát szabadon.

Te mosolyogtál, mást se tettél...
És megszépült a messzeség...
Elszállt a sok, sok rémes árnyék,
Kék lett a szürke könnyes ég.

„Itt templom épül, nagy, erős lesz,
Kristály-finom, karcsú, merész”
(míg szemed meséli mindezt,
A végtelennel szembenéz.)

Az első követ már leraktad,
Még mi sem látszott... csak ígért...
Aztán egy fájó virradattal
Építés, álom véget ért...

...És mozdul, éled, lángra lobban
Ez a kicsinyke kődarab...
...És épül, pedig kéz sem éri
Az alapot, a kőfalat.

És éjjel, nappal tör előre
Lépcsőzet, oszlop és torony...
A pislogó mécs örök lángját
Szívembe rejtve hordozom.

Neved, a művész neve, fénylik,
Ragyog a templom ablakán...
De benn a kenyér él és éltet,
És más nem is fontos talán.

Én gyenge vagyok

Én megtorpantam volna újra, százszor...
Csak leány vagyok, nem athéni hős.
Én elfutottam volna messze...
de bennem Krisztus az erős.

Én átzokognék minden hosszú éjjelt,
ha szürkén telnek el a nappalok.
A szám széle sírásra görbül,
de bennem Krisztus mosolyog.

Én lány vagyok... nő... forró csókra éhes.
Pár perc az élet, aztán nincs tovább!
Én vállat vonva mit se bánnék,
de Krisztusunk a tisztaság.

És én, az ember, gyáván, sírva, égve
úszom, megyek a csillagos vízen...
Hősnek, tisztának, nagynak látszom,
s Krisztus felém üzen.

A Pálos templom Mária szobra előtt

Ezerszer is bántottalak,
Sebet vágtam szíveden,
És most mégis hozzád futok,
Lábad elé leborulok,
Te tiszta, Te büntelen.

Nem taszíthatsz el magadtól,
Hisz anyám vagy nékem is...
S melyik anya ne vigyázna
Csetlő botló kisfiára.
Tudom, szíved nem hamis.

Ó, emelj fel hát magadhoz!
Ó, simítsd el bánatom!
Látod, megszaggatva, tépve,
Mégis... mégis lánggal égve,
Tehozzád imádkozom.

Nem. Ne nézz rám... óh, de mégis!
Szemed kékje édesebb,
Vigasztalni így Te tudsz csak,
Így szeretni csak Te tudhatsz,
Csillagoknál fényesebb!

Hát reményt adj: Bízni, várni
Hadd tanuljak Tőled, és
Mosolyogva szembeszállni
A jövővel, legyen bármi,
Testi, lelki szenvedés.

Názáreti kicsi ház és
Csillagfényes Betlehem...
A keresztnék véres árnya
Nem csüggesztett, vártál várva
Át viharon, éjjelen.

Hiszek én is, várok én is,
Mert Te nem hagysz el soha.
Lenézel ránk, s mosolygásod
Elúzi a távolságot
Pálos ruhás Szűzanya.

1948-ban államosították az egyházi iskolákat. Az első hetekben, tanítás után rohantunk a régi osztályfőnökünkhöz „beszélőre” és mindenről beszámoltunk, ami az iskolában történt.

Bár deklaráltan vallásszabadság volt, az iskolákat fenntartó szerzetesrendek többségét felszámolták. A következő 2 év alatt a hitoktatás fokozatosan megszűnt a mi gimnáziumunkban is. Mindez alig befolyásolta a belénk nevelt egzaltált vallásosságot, amit a kamaszos „csak azért is!” ellenkezés is táplált. A hittanárok iskolán kívül szerveztek számunkra oktatást. Sokan jártunk ezekre az órákra. Illegális lelkigyakorlatok is voltak, hét végére, vagy a tavaszi szünetre telepítve. Itt már nem annyira a Bibliával, hanem úgynevezett hitvédelemmel foglalkoztunk, mely sok esetben politikai tartalmat is kapott. Az előadások mindig máshol voltak és természetesen nyilvánosan nem hirdették meg, hanem a résztvevő diákok egymásnak adták át láncban a híreket. Izgalmas volt egyenként belopózni a plébániára, vagy a székesegyházba. Érkezésünk után a sekrestyés bezárta a templomot, hogy senki illetéktelen ne zavarhassa meg az összejövetelt. Egy alkalommal kiránduló csoportnak álcázva mentünk a Mecsekre és egy nagyobb prészházban volt az oktatás, beszélgetés, gyóntatás.

Pár dolog gondolkodóba ejtett, de nem befolyásolta elkötelezettségemet, mert régi hittanárunk, Dr. Hegyi László azt mondta annakidején, hogy a pap is ember. Vannak jó papok és rossz papok. Az

egyház erősségét pedig az bizonyítja legjobban, hogy még a rossz papok se tudták tönkretenni. Ez a magyarázat a kisebb fenntartásaimat félresöpörte. Az azonban megdöbbenett, mikor egy pesti előadó kijelentette, hogy a kommunizmust csak úgy lehet felszámolni, ha a szentatya keresztet rajzol az atom-bombára és ledobják azt a Szovjetunióra. Úgy éreztem, hogy ilyen embertelenség nem egyeztethető össze a kereszténységgel.

Mint annyi más korombeli fiatal, minden iskolai tanítás és tapasztalat ellenére is, még sokáig megőriztem a belém sulykolt hitet. Hogyan lettem végül, évekkel később ateista, az már egy másik történet.

Egyelőre megpróbáltam egy elképzelt modern élet-felfogást, és a magam hitét összhangba hozni.

Nem én akartam

Nem én akartam, hogy maibb
Lettem a mánál,
És sok butánál
Kevésbé lettem ostoba.
Új ismeretlen fénycsoda.

Hiszen, kell lenni embereknek,
Kik koruknál előbb születnek,
Magányban, árván. Egyedül...

Kik idegesen, félve, merve,
Tűnődnek össze-vissza... Merre?
S nem lelik saját nyitjukat.

De egy napon a zár kipattan,
Kigyúl az égi furcsa katlan,
És megindul a lavina.

...S kiégve kormos, tört cserépre,
Sötéten állunk majd az élre,
Leszünk a fénynek szobrai.

Nem én akartam, hogy maibb
Lettem a mánál.
Sok fénycsodánál
Én lettem fényesebb, nagyobb,
S irigylenek a csillagok.

A kis csapat

Akikben élet és halál
Üvöltve harci-sorba áll,
Most kéz a kézben várnak ott,
Felszítva bosszút, bánatot.
Testvérek ők.

...és szájukat nem fogja be
A szörnyű sors lehelete,
Mert nagy szívükben zúgva zeng
Az ősi bú s az ősi csend.
Testvérek ők.

Egy szörnyű téli éjszakán
Egy szálig meghalnak talán.
Megosztják majd a vért s a kint,
Így lesznek végre vér szerint
Testvérek ők.

Volt ok a félelemre, ha nem is valami véres megtorlástól kellett tartanunk. Néhány felsős lányt kizártak a gimnáziumból, mert elégettek egy újságot, amiben, egyházellenes cikk volt. A lányok felháborodását tulajdonképpen az újságíró felületes munkája váltotta ki. Neveket kevert össze, ami hiteltelenné tette az egész írást. Mindez nem számított enyhítő körülménynek, azonnal eltávolították őket az iskolából.

Napiparancs: Mosolyogni!

Évszázadok telnek... évezredek telnek...

Jön és megy az ember...

A vihar mindig, zúg... a vérünk mindig súg,
mindig forr a tenger...

És dühöng a dögvész és dühöng az árvíz,
felvisít az orkán...

Vérző naplemente ül a fellegekre
karcsú bércek ormán.

És a szörnyű harcban, álnok, vad viharban,
hullámhegyek hátán
sok hajócska reszket. Talán odavesznek,
úgy üvölt a Sátán.

Vad szelek söpörnek, csónakokat törnek.
Ideált rombolnak,
eszméket, hősöket, utódot, ősoket
feledésre dobnak.

A percek peregnek... az órák ketyegnek.
Tudom, (mért ne tudnám):
Óriás hajónkon, szent, erős hajónkon
átcsap egy- egy hullám.

Egerek, patkányok, megbújó zsványok
össze-vissza futnak...
Mi vigyázzban állunk s halk szavára várunk
bölcs parancsnokunknak.

Napiparancs: Mosolyogni!
Ég az izmod? Mosolyogni!
Tört az árboc s elrepedt a
Fehérszínű, nagy vitorla?
Mosolyogni! Mosolyogni!
Fáj a szíved? Mosolyogni!
Mosolyogni, hogy ne lássák
kicsinyhitű törpék, gyávák,
hogy te, aki tudod, érzed,
hogy a hajó el nem veszhetsz,
te is reszketsz. Mosolyogni!
Keresztény vagy? Mosolyogni!

Egy évezred itt csak egy nap.
Mindjárt ránk köszönt a holnap.
Mosolyogni! Mosolyogni!
Mindjárt jön a vihar vége,
Már csak egy nap, s itt a béke.
Mosolyogni! Mosolyogni!
Fel a zászlót! Mosolyogni!

...eszmék dőlnek romba,
roncsot hány halomba,
a vihar az éjben...
Évszázadok telnek, évezredek telnek
s megy a hajónk épen...

Rémhírek

„Az emberek reszketve,
bújva, félnek!”
Jó... Jó...! Újabban
Sok mindent beszélnek!

„Szerepel börtön, korbács,
méreg váltva...”
Ugyan! Ez mind csak
rémhír. Bamba lárma.

„Porcelánkamra,
pici, mint egy ketrec...”
Hagyd abba már!
Bolond vagy, attól reszketsz.

„Az éjben szörnyű kínok
dúlnak s egyre fornak.”
Az kell sok rémhírterjesztő
bolondnak!

Jó volna

Jó volna... jó volna
hinni valakinek... hinni valakinek...
De ezer „valaki”
kószál erre-arra,
és mind azt szavalja,
hogy ő az igazi.

Jó volna... jó volna
imádni valakit... Imádni valakit...
De ezer kisisten
kószál erre-arra,
és mind azt szavalja:
Isten nem volt, nincsen.

Jó volna... Jó volna
testvérré találni... testvérré találni...
Testvérré találni,
s együtt kiabálni:
Hazudtok! Hazudtok!

Valahol máshol

Csak az ajkam imádott...
Jézus – susogtam félve...
Szemem tágulva révedt
a sűrű, sűrű éjbe...

és mondtam, hogy szeretlek...
és mondtam úgy, mint máskor,
de máshol járt a lelkem...
valahol máshol, máshol.

Bódult fejemmel messze
az éjszakába vágytam,
harmatos puha réten,
smaragdos erdőn jártam.

Égett a szívem százszor,
és feléd szállt szerelmem.
Lángolt e szív ezerszer...
és szabad volt szeretnem,

de ez a vágy ma más volt,
dühöngő éji orkán,
vakító láng lövellt fel
gőzölgő véres torkán.

S én rohantam a szélben...
a zengő áradatban...
hogymégse... el se érjen,
és győzzek önmagamban.

Most itt – megtörve újra –
és újra, és fehéren,
tenéked nyújtom, Jézus,
lázado emberségem:

A sok-sok szürke árnyat,
a vérnek zagyva vágyát,
és öntudatlan égő
tévelygő vak világát...

Mindent, mindent tenéked,
mi vagyok... s áldva áldlak,
hiszen szeretlek édes...
és szívemből imádlak.

Mert te örök vagy

Mert te örök vagy... Tiéd az idő.
Az enyém csak egy szürke pillanat.
A hópehely lehull... elolvad és
Lesöprik mind a latyakot, sarat.

Csak ennyi hát? ... csak ennyi. Semmi más!
Egy pillanatra lehunyom szemem...
És vége már... széjjelfolyt az idő...
És átölelsz örök szerelmesem.

Válaszúton

Előttem áll a messzi szép vidék,
Az engem váró ismeretlen tájak.
Most itt a kérdés: fel hát? Harcra fel?
Vagy megforduljak? Lassítsak? Leálljak?

Valahol messze felcsillant a fény,
Hogy teljesül a sok „Jézuska-várás”.
Krisztus szeret... a többi semmi hát...
Számomra most már nem lehet megállás.

Az ész megátkozottjai

Már rég tudom, már rég tudom:
(és ez valóság, ez nem álom)
Mi sosem leszünk boldogok...
Csak butáknak jó e világon.

Minket az ész elátkozott,
Hogy meglássunk egy égi tájat...
És izzadunk és fulladunk,
De a boldogság egyre várat.

Mi látjuk, jaj, az nagy valót...
S a tudás egyre hajszol, éget,
Hiába bírjuk játékként
A szörnyű, véges messzeséget.

A lelkünk izzó tűzpatak,
A testünk pedig szomjas állat...
De olyan forrás nem fakad,
Mely nekünk enyhülésre válhat.

Vagyunk az örült bujdosók,
Kiknek nem adhat mást az élet,
Mint néhány csöndes állomást
S egy pár örült, viharzó évet.

És mégsem adnánk el soha
Kínunkat semmi-semmi pénzen.
Mi örök nyugalmat kapunk
Az Isten puha tenyerében.

Csak veled

Mozoghat mikroszkópok alatt ezer élet,
értsétek meg: én lélek vagyok... lélek!
...Lehettek koldusok, vagy ülhettek a kincsen,
már minden mindegy, hogyha Isten nincsen,
...és zúghatnak a gyáarak, autók, furcsa gépek...
Mit számít az! Örökké úgysem élek!

Tudom: Te vagy,
Te jó, Te nagy!
Te végtelen!
Imádlak édes Istenem.

A gyárat, a gépet,
a rohanó élet
ezernyi színét
néked köszönöm.

A könyvet, az írkát,
az atomok titkát,
az erdők homályát is
néked köszönöm.

Hát élek! Élek ujjongva, bátran,
zimankós szélben és rohanó árban
boldogan, szabadon,
mert hiszem, s akarom
hinni az Istent!

A hit minden bizonygatása ellenére az utolsó
versszak kimondja: hitem már nem érzelem, hanem
elhatározás, akarat kérdése.

Új tavasz felé

Az őszi szél már itt süvölt,
A város ködpalástot ölt.
Sivár az út, a ház, a tér,
A fűvön csillog már a dér.

A fák kopaszak, eltűnt már
A sok, sok füttyös kismadár.
Az ágak közt közel s tova
Zúg az elmúlás bús dala.

*Emlékszem még a szép tavaszra
Amikor rügyeztek a fák,
Mikor a szépség dús pompáját
Öltötte fel a nagyvilág.*

*Mintha még most is itt dobogna
Szívemben a tavasszava...
Itt húzódna egy kis sarokban
A virágoknak illata.*

*Jaj, akkor milyen friss erővel,
Bátorsággal indultam el!
Szívem kesergő, bús szavára
Csak a süvöltő szél felel.*

*Ó hogy' akartam törni nagyra
A jóság útján! Istenem!
Azt hittem, hogy a szép tavaszban
Számomra csak virág terem.*

*Simogató meleg tavasz volt
És hitem is melengetett,
De most, az ősz hideg szelében
Ki ad szívemnek meleget?*

Süvíts csak szél, csak rázd tehát
Szobámnak gyenge védfalát!
Ha eltűnt a virágos rét,
Tépd minden álmom szerteszét!

Zörögj, dörömbölj, én tudom,
Nem leszel soká zsarnokom!
Várom az új, a szebb tavaszt,
Mely virágot, hitet fakaszt.

Ezeknek a verseknek legfőbb okát abban látom, hogy tele volt a szívem szeretettel, de nem volt senki, aki azt elfogadta volna, nem találtam semmit, amiért lelkesedni tudtam volna. Ez a szinte őrült lángolás azonban kezdett lassan már kialudni. Úgy éreztem, hitre szükség van, de ezt csak valami új cél, „új, szebb tavasz” adhatja meg. Lassan belenyugodtam, hogy nem lesz belőlem szent, de még apáca sem. Tovább kell keresnem az élet értelmét.

Valahol itt jár

Az Istent én sokat kerestem...
Már akkor, mikor megszülettem,
utána sírtam.

És ahogy nőttem, nőtt a vágyam,
lidércet űző, örült lázam,
hogy rátaláljak.

Nem volt szívemben forróbb álom,
mint az, hogy egyszer megtalálom
egy nyári estén.

...Az évek telnek, múlnak egyre,
de én még mindig sírva, lesve,
árván bolyongok.

Valahol itt jár, erre lebben,
a semmiben, vagy a szívemben
él és dörömböl.

Kezemre száll... Már szinte látom
a végtelent ...Mégsem találom
a titkok titkát.

Útkeresés

Egyre jobban rám nehezedett a rabság érzése. Szűknek éreztem az iskolai elvárásokat, és az önként választott kereteket is, de fel se merült bennem a változtatás lehetősége. A régi ábrándok elvesztésének fájdalma, és az élet értelmének keresése töltötte be gondolataimat. Hol a helyem, van-e helyem a világban? Mindezek a serdülő fiatal teljesen normális kérdései, én azonban zaklatott töprengéseimet időnként az örültség jelének képzeltem.

Fogoly madár

Széjjelfolyt a szürke fátyol,
Betemette a napot,
Ráhintette kertre, házra,
Félénk kézzel – szinte fázva
Az ezüstös harmatot.

*– Én ezt még soha... Sose láttam!
Én csak a szobát ismerem,
A tiszta fényről, holdsugárról,
Csak az anyám dalolt nekem.*

A szabadság édes méze
Mosolyogva altat el...
A múlt bájos álomával,
A jövőnek hírszavával
Mindent por fölé emel.

*– Én itt születtem, benn a rácsnál,
És kalitkába zártatok.
S most, mint szögletes, szürke árnyak,
Fojtanak meg a bútorok.*

Szirmok puha bűvös ágya,
Lombok árnya hívogat...
Ha akarod, csendes éjjel
A világon szerteszéjjel
Repül száz mesefogat.

*– Aranyozott az ajtómn rácsa...
Lakatja vas csak, jó szilárd.
Szíved te börtön, még keményebb,
Hiába kértem, hogy kitárd!*

A csend puha, mint az árnyék,
Békét hintő olajág.
Majd tüzel a tiszta égig,
S a csillagokon túl érik
Számodra a nagyvilág.

*– Leszáll az éjszaka az árnyak nőnek,
Álomra hajtánám fejem:
Motorok, autók, szörnyű gépek
Teszik pokollá életem.*

Messzi földről, messzi tájról
Szelek szárnyán száll a hír...
Hogy ha jó hír? Fel! Daloljunk!
De ha bánat, se búsuljunk,
Sebeinkre akad ír!

*– Az ablaknál a régi függönyt,
Hallom: lágy szellő húzza szét...
Felém suttogja kinszavával
Egy más világ üzenetét.*

Jó a hajnal. Fénysugárát
Ím, előre küldi szét.
Öt üdvözli szín és élet,
Dal, pacsirtafütty kíséret,
Táncot jár a völgy s a rét.

*– Hajnalban nálunk áll az élet,
Ó, nem húlt ki a szív, dobog.
A sziszegő csend véres láncán
Órát órára számolok.*

Kacagj! Hív a patak hangja.
Ne vess! Hív a vadmadár.
Tépd a piros, kék virágot,
Öleld át a fél világot,
Minden múltó percért kár.

*– A rács mögött gubbasztok félve,
Szemem lehunyni sem merem...
Felcsendül újra fájva... égve...
Mit az anyám dalolt nekem...*

Rab lélek

Nyissátok ki az ajtót
Hadd jöjjen ki a fényre...
Szívem meg ne repedjen!
Szállni kívánok!
Itt a sötétben doh levegőjét
Szívjátok magatok!
Nyissátok ki az ajtót!

Nyitnám én magam is...
...Testem összekötözve,
Lánc lóg két karomon...
Fel! Fel a fényre!
Kinn csuda élet napja köszönthet
Kinn a pataknak hangja zenél.
S lánc lóg két karomon...

Hej, ha kinyílna itt a reménység,
Hej, ha kipattan végre a zár:
Futnék már magam is!
Futnék összekötözve,
S testem mázsa bilincse
Nékem már pihetoll...
Hej, ha kinyílna a zár.

Nincs ki kitárja.
Nincs, aki jönne.
Mind jól érzi magát,
Bambán tűri az éjt.
...Kinn ezalatt már nyílik a hársfa,
Illata lebben, hozza a szél.
...S nincs, aki futna felé...

Az őrült dalnok

A hegycsúcsoknak őrült dalnoka
A mélyből küldi csengő énekét
az ezüstszínű bús bércek felé,
Ahol, a napfény porlik szerteszét.

A völgyben zöldes árnyak lengenek,
örök forgással perdül ott a tánc,
S a megbilincselte őrült úgy dalol,
Hogy teste izmán megfeszül a lánc.

A dal repül felhőn, ködsávon át,
Mint egy vakító, izzó fénybogár,
S az ezüstszínű, bús bércek fölött
Szétporlik épp úgy, mint a napsugár...

Valaki meglopott

Valaki, jaj, besurrant...
Vigyázva, lopva nézett szerteszét,
Azután puttonyába dugta sorban
Az álmok édes, tarka, száz színét.

Most már fakó a nappal,
És sűrű, csöndes, barna már az éj,
Elmúlt a forró nyári nyugalanság,
És nem korbácsol, üldöz több szeszély.

De néha csendes estén
Egy régi álom vissza-visszajár,
Olyankor minden béklyó szertefoszlik,
És visszatér a régi, tarka nyár.

Valami eltörött

Valami eltörött.

Bennem, vagy a világban? Nem tudom.

Valami őrült összevisszaság:

önállóan bomlik minden fék, csavar.

Tegnap még ütemesen zakatolva

rendben futottak a szíjak,

pörögtek a lendítőkerekek.

Agyam és a világ valahogy

összehangolva ütötte a ritmust,

de ma hajnalban minden összetört.

Bennem, vagy a világban, nem tudom!

Állítsátok meg a gépet,

vagy a világot, vagy engem.

A bogáncs dala

...Hogy nem születtem nagy fenyőnek,
Nem nyújtok sárguló kalászt,
Hogy friss gyümölcssel nem lepem meg
A szomjan ballagó vadászt:
Ki bűnös érte?

...Hogy nem lettem oltárra rózsá,
Sem árnyas lombú, bölcs dió,
Hogy méz belőlem nem fakadhat,
Termésem senkinek se jó:
Ki bűnös érte?

...Hogy árok partján nőtt a száram,
Szívemhez járt út nem vezet,
Ki simogatna, szánva-szánna,
Megszúrom, jaj, a lány kezét:
Ki bűnös érte?

Vándor, ha látsz kivert bogáncsot,
S taposd el tüskés ágait!
Gyűlölhet ő, vagy tán szerethet:
Csak szűrni tudja karjaid!
Nem bűnös mégse.

Tutaj vagyok

Tutaj vagyok az élet szent vizén,
Zuhogó, vad örvényes nagy folyón.
Üres tutaj! Melyet ragad az ár,
Nem tudni, rám egykor mi vár,
Hisz nem kormányoz engem senki,
Nem jó üres tutajnak lenni.

Hová megyek, merre sodor a víz?
És a céltalan hanyóadás után,
Ha partra vetnek irgalmas habok,
Akkor is magam maradok,
Utánam nem fog sírni senki.
Nem jó üres tutajnak lenni.

Néma part mellett és vízesésen,
Súgó öbölben s hullámverésnél
Megyek, amerre hajt a vészes ár,
Békés tó rám hiába vár,
Én nem tudok feléje menni,
Nem jó üres tutajnak lenni.

S a száz veszély közt zátonyok felett
Még látsz engem, a süllyedő tutajt,
A vészes sziklát most kikerültem,
Holnap az ár tán már nekihajt.
Vezess! Siess! Ne hagyj süllyedni,
Ne hagyj üres tutajnak lenni.

Cseppen a víz

Cseppen a víz.
Egy vízcsepp szinte semmi.
De sok milliárd jön egymás után,
s hegyeket vágnak keresztül talán.

A falevél?
Csak zörgeti a szélvész,
de összegyűlhet kinn a széleken,
s a rothadás majd új növényt terem.

És ott a fű!
Egy szálát meg se látunk...
De mégis, ha az új nyár ránk nevet,
kaszások járkák kinn a réteket.

És itt a perc...
Egy perc munkája semmi.
Eltelt egy év? De több akkor se lett,
ha végigéltem mind... az életet !

Miért?

Így zúg az erdő... lomb: „Miért?”
Így sír a tópart nádja...
És zúg a szél... a szirt beszél...
süvölt a tenger árja...

Miért? Miért a vágy... a dal?
Miért a téli orkán?
Mért fáj a szív, ha messze hív
a sors a bércek ormán.

Mért fáj a szív, ha int a csúcs,
ha hívnak őszi árnyak...?
A völgybe ők – a feltörők –
mindegyre visszavágynak?

A hárs, akác, s a drága tölgy
a kis magot siratja,
a csermelyért, az ifjúért
sikolt a víz haragja.

A dal, ha elszáll, visszazeng
a régi zongorára...
az ember is, lenéz az is
a régi önmagára...

A gumicica

„Hadd játsszam tovább” – sír a kisgyerek.
„Adjátok vissza a gumicicát!”
Hadd lessem még a titkot – szól a bölcs –
Hadd kutassam a csillagok porát!
...Azt kéri ő is: hadd játsszon tovább.

A játék végén, jaj, makacskodás
Miért? Szép volt, de játék volt csupán,
Hogy éltünk, ettünk, nevettünk nagyot,
És csodálkoztunk fényes, száz csodán.

Hisz minden játék egyszer véget ér!
Nincs baj, ne sírjuk át az éjszakát...
És mégis akár gyermek, bölcs, tudós,
Mind visszasírja a gumicicát.

Valamikor pici koromban volt egy kis sípoló gumi-
babám. Egy tengerészfigura, amit feldaraboltam
egy ollóval, aztán sírtam, mert nagyon sajnáltam.
Azt hiszem, megérintett tetteink visszafordíthatat-
lanságának érzése. Ez az emlék tér vissza a két
gumicicás versben.

Hogyan lett a matróból gumicica? Versben jobban
hangzott, mint az, hogy gumitengerész.

A gumicica elvesztése volt számomra a játékok, a
gyerekkor elmúlásának jelképe.

Gumicica

Add vissza a gumicicámat!
Hadd legyek tovább kisgyerek,
Hadd nézzenek rám mosolyogva
Az okos emberek!

Így kellett lenni? Így akartad?
Elég. A játék véget ért.
Mégis sírok, hogy visszaadjad...
...Talán nem is azért...

Talán csak emberi bolondság,
Hogy fájt az első pillanat.
A gumicicát visszavetted.
Nem kapok másikat.

Sziklafal

Sziklafal az élet útja
Tetejére fel ki ér?
Kinek karja bírja végig,
Míg fölé a magas édig,
Kiben nem húl meg a vér,

Ha félúton meg-megállva
Úgy gondolja, megpihent,
S letekint a szörnyű mélybe,
A millió szenvedésbe,
Ami tátong odalent?

Hogyha ismét tovább indul,
Gyenge lába megremeg...
Talpa alól szikla széle
Könnyen legurul a mélybe
S körülötte vész kereng.

Sötét éjben alig látja,
Keze lába merre jár:
Visszakúszik... kezdi újra,
Míg el nem fogy vészes útja,
Vagy el nem viszi az ár.

Mert a szél is vágja, tépi
A merészen feltörőt,
Minden állat megharapja,
Minden tüske megszaggatja,
S a föld felé húzza őt.

Egyszer én is majd elérem
Életemnek kőfalát.
Megrémülve már előre,
Alig merve lépni kőre,
Hogy jutok majd azon át?

Új Kolumbusz

Amerikát felfedezni,
úgy mondják, nem volt nehéz.
Kis bátorság kellett hozzá,
meg egy ügyes tengerész.

Parton állok. Hej, előttem
sötét, zúgó fürgeteg.
Kis bátorság! - de a szívem
lépten-nyomban megremeg.

Csuklok, botlok, félve járok,
mint egy ócska, rossz színész,
molyrágta a bátorság itt,
molyrágta a szív, az ész.

Életemnek sűrűsége,
által rajtad hogy megyek?
Hogy talállok új világot,
ha Kolumbusz nem leszek?

Gonosz virágok

Pirosló rózsák,
virágzó kertek,
Sóvárgó vággyal
mit irigyeltek?

Hogy túl a rácson,
vad össze-vissza,
A napfény lángját
sok giz-gaz issza?

Hiszen tapossák,
hiszen kitépik,
Irtják halomra,
ahol csak érik!

Úgyis hiába!
Mit sajnáljátok
Tőlem a napfényt!
Elég hull rátok!

A verset egy vita váltotta ki. Jelen lévő osztálytársaim szociális kérdésekben egyöntetűen érzéketlenek voltak. Véleményemmel magamra maradtam. A vitát a legnagyobb szájú lány ezzel zárta le:

- Te nem vagy közénk való!
- Ilyenek közé való nem is akarok lenni - vágtam vissza és otthagytam őket.

Valaki egyedül maradt

Hát kár a szóért!
Így állunk! Tudom.
Játszottunk cicást,
Fogtunk madarat...
A sok barátnő,
Pajtás szétfutott,
S valaki újra
Egyedül maradt.

Hát kár a szóért!
Este van megint...
Mindenkit vár egy
Meleg, puha ágy,
Egy piros-mesés
Álmodó sarok,
Csak engem aszalt
Szürkére a vágy.

Hát kár a szóért!
Int az éjszaka,
Süvölt az éles,
Sűrű, téli szél...
Valaki árván,
Egyedül maradt
Egy zátonyon,
S most magában beszél.

Kicsimnek

Úgy mondom: „Kicsim...”
Kinn rügyeznek az ágak,
Tavaszi szél dúdolgat
az ébredő világnak.

Így hívlak : „Kicsim”,
egy álom vár a réten!
Szálljunk túl lucskos árkon,
ijesztő messzeségen.

Még hívlak, „Kicsim”.
Még cseng, még zeng az ének.
Ránk néz mosolygó ajka
a csókos, pajkos égnek.

Csak egy út van „Kicsim”
Paránynak s óriásnak.
Jöjj hát! Magam ne menjek,
Jaj, tőled el ne váljak!

Bármennyire magányosnak éreztem magam, és tele voltam önsajnálattal, valójában mindig voltak barátaim, akik szerettek. „Kicsim” – Könnyű Klári – második elemiben szegődött mellém és később, szinte az érettségiig hallgatta türelmesen teóriáimat, miközben óraszám róttuk Pécs utcáit. Együtt szőttük a megvalósíthatatlan álmokat. Terveztük, hogy kerékpárral megyünk Párizsba, pedig nekem még

kerékpárom sem volt, sőt később se tanultam meg biciklizni... Ő legalább tudott valamennyire franciául. Talán eljutott valamikor Párizsba... egy luxusautón.

Képzelet szárnyán

Látod kicsim, most öreg este van,
a gondolatok halk-puhán zenélnek
és áttörnek komorló fátyolán
a sűrű éjnek.

Ilyenkor széthull, megdől a világ,
a képzeletnek tarka szárnya lobban,
és megtanulunk túl időn, ködön,
szeretni jobban.

Lesznek még sötét, álmos éjszakák,
a vén idő fehér hajunkra pillant,
a csöndben akkor majd a múlt mesél,
amely elillant.

És jönnek sorban: tavasz, virradás,
ezüstös tél és a virágos kertek,
a régi fák, a tornyok, háztetők
már integetnek...

És elmosódik mind a sok viszály,
hétköznapi álmos szürkesége,
de ébredésünk lángoló tüze
még visszatér-e?

Szűz tavaszában

Szűz tavaszában tűzriadónak
Harsona harsan az ég peremén,
Dalt csicseregve az isteni kertben
Indul az élet ritmusa el.

Ínja feszül már, karja acélos,
Nap heve edzi, a fagy meg a szél,
Sárguhatagja az éj mocsarának
Veszteni nem bír tiszta szívét.

Tollat a kézbe! A szív szava zendül...
Tiltsa meg ember e vad rohanást!
Öntsd ki a szíved a holt betű szárnyán,
Szívdobogásod benne remeg.

Fel, csak előre, fel, fel az égig!
Hív a magasság, pezsdít a csúcs!
Szállni szeretnék, szállni a fénybe,
És bemutatni az áldozatot...

Fiatalságom idején Pécs és a Mecsek biztonságos hely volt. 2-3 süldő lány nyugodtan járhatott felnőtt kísérő nélkül is bárhol. A Jakab-hegyre, Hideg-hegyre, Nagyrétre, Kantavárra kirándultunk, vagy csak a Havi-hegyen, a keresztnél napoztunk, olvastunk, én leginkább festettem. Hazaérve néha vers is született az élményekből. Verseimet hűségesen gépelgette osztálytársam, „Fabesz” (Fabi Magdi), aki annyira lelkes volt, hogy még az osztályfőnökünkkel is vitába szállt, mikor egy iskolai kitüntetésre mást javasolt és nem engem. Jól esett, bár teljesen hiábavaló volt az osztály egyöntetű véleményét tükröző mellémállás.

Emlék egy kirándulásról

Láttam a héját fönn a magasban,
Láttam a forrást völgynek ölén...
Villan a szárnyuk! Óh, te valóság!
Oh, kicsi fűszál cserje tövén!

Látni az erdőt! Fenn kopasz ágak,
Lenn puha szirmok... táncol a fény...
Siklik a sikló – meg ne ijedj még!
Gyáva sikoltás most sem erény.

Nézz le a vízre, csillan a habja,
S ott a sötétség hogy' muzsikál...!
Látod, az élet karja ölelhet,
Engem is vár már, hív a halál.

Naplemente a Mecseken

...Nézd a bukó Nap, hogy mosolyog ránk!
Bíboros arca estet ígér.
Add a kezembe, tárd ki a szíved,
Megmutatom, hol nyílik az ég.

...Fenn a magasság kékje parázslik,
Izzik a felhő, száll a madár,
Ám, de a tarka pompavarázsából
Ott feketül ki sötéten a lomb.

...Mélyen alattunk lüktet a város,
Dobban a szíve, zendül a gép
Élete jármát húzza az ember:
Önmaga rabja s a vágyaié.

...Meg mikor érzi a szív üzenetjét?
Meg mikor érti az emberi szót?
Felszabadulva mikor tör előre
S szívja magába az ősi erőt?

Fénytelen éjben képes-e látni?
Pénzbe falazva bírhat-e még
Hajszá hevéen túl, tiszta világba,
Égve, ragyogva szállani fel?

Lelke bolyongva, fázva, zokogva,
Kergeti sziklán, át tövisen
Képzeletének csalfa varázsát...
Nem leli nyugtát már sohasem.

Szíve falának kőkerítését
Félve becsukja, s benn kuporog.
...Csak szeretettel... csak puha kézzel...
Mennyire ember! Szeresd te is őt...

...Látod, az égbolt, lángsugarával
Mint koszorúzza az ormot, a célt?
...Hogy veri vissza az esteli álom
Sárga arannyal a Hold sugarát?

Fel, csak előre... fel, fel az égig!
Hív a magasság... pezsdít a csúcs:
Szívem adom, ha lesz, ami célt ad,
S lesz, mi kitölti az életemet.

Az őszi Mecseken

Ma kinn jártunk az őszi fák közt.
Hogy kicsípett a drága, vén Mecsek!
Dolmány zöld volt, lábán sárga csizmát
Játszottak még a kandi levelek.

A szél halkan fülünkbe súgott,
Egy régi, régi, halk melódiát,
S mi lelkünk pórusain át beszívtuk
Az elfonnyadó fűnek illatát.

Még alig léptünk, már ledobbant
A csendes, álmos őszi éjszaka,
És tücsökkarként ciripelt a szélben
Az égboltozat tenger csillaga.

De úgy éreztük, hív a város,
A csillogó, a sápadt lámpafény.
A vén Mecsek hiába súgott, kérlelt,
Otthagytuk őt magányos őrhelyen.

Jakab-hegyi emlék

Szeretném... szeretném még egyszer látni
a napsütötte drága hegytetőt,
a zöldsmaragdú, édes lombú fákat,
s a messzeségből intő tág mezőt.

Szeretnék csak egyszer még arra járni
a vörös-szürke sziklák szélénél,
hol úgy hajlik mélység fölé az égbolt,
mint gyilkos kard, mint pendülő acél.

Szeretnék elnyúlni a sok virág közt
a tisztáson, ahol a bús füzek
úgy ölelik, csókolják a tavacskát,
mint a halál a haldokló szüzet.

Tudom, ott mély az éj, búvik a Hold is,
s ha éjfél zúg a szél a lombokon,
elűzött óriások árnya lebben
a romok közt, a régi csontokon.

Az ég falánál

Az ég sugaras falánál
Hol őrt áll a messzeség,
Megtorpan az emberész is,
Bár továbblát azon, mégis
Örök titok lesz az ég.

A festő a felhőt látja,
A nyugalmas kék vizet,
Vagy, hogy tomboló viharnak
Sirályai mit akarnak...
Létével azért fizet...

A zenész az ég dalát a
Csilingelő lágy tavaszt,
A dühöngő szélsikoltást
Égi átkot – égi rontást,
S kottájával festi azt.

Az író a naplementét,
A holdfényt, a csillagot,
Mit beszív a teste, lelke,
Átnézve a végtelenbe
Írja le, mit így kapott.

De, ki tudja, de ki sejti,
Ha nézzük a felleget,
És e bársony ég világot
Beborító kék virágot,
Milyen titkot rejteget?

Ha a színe feltüzel s a
Bámész elragadtatás
Már festésre késztet s ott az
Ezerszavú, hangú kotta,
Hangja nem lesz sírás?

Nyárvégi hangulat

Nyár van... zsongással teli nyári éjjel,
Száz illat lebben szerte-széjjel
Kábítón, vággyal lüktetőn...
A hold fenn ül a háztetőn
Ezüstös drága, titkos fénnel.

Sápadt árnyék suhan ott fenn a fáknál,
A bokor mellett kutya mászkál,
Amott egy zárt ajtó felett
Kísértet fénye lebegett,
Felé denevér szárnya száll már.

Érzem, ha véget ér e furcsa álom,
S a nap első csókjait várom,
A sűrű szürke ködön át,
Az ősznek fanyar illatát...
És a zokogó hajnalt látom.

Álom-ébredés

Mi az élet? – Tarka, össze-vissza álom!
Mi a halál? – Végső nagy fölébredés...
...De a kettő kulcsát sehogy se találom...
...Számításban mindig lehet tévedés...

Életnek, halálnak furcsa egyvelegje...
Te fájó, te édes, szomorú jelen...
...Mondd, mi lesz majd vélem, ha a végtelenbe,
A végcélba ér el zaklatott szívem?

Ha ez itt csak álom, – bár csak szárnyam lenne,
hadd társuljon elém az igaz, való...
...Jaj... de mégis... mégse – bár szívem repülne,
elválni oly nehéz, hisz álmodni jó.

Annyira fáj...

Ma úgy fáj a szívem,
Ma nem tudok írni.
Szeretnék zokogni,
De nem szabad sírni...

Körülöttem minden
Őrült táncot jár ma,
Nyakamba szakadt a
Szomorúság járma.

Sírig árván

Hadd szálljon a lelkem az égig,
Hadd szálljon a kábulat szárnyán,
Jobb néki most játszani égve,
Mint itt sírnia árván.

Ma

A tegnap elszállt. Ha megfordulok,
Mögöttem minden csupa köd, szutyok.
A tegnap elszállt. Tán igaz se volt,
Hogy az élet már eddig is dalolt.
...Csak köd, csak árnyék, éjfél és homály.

A holnap... holnap reggel jön talán,
Ha átvergődök még egy éjszakán.
Arany palástja máris hogy ragyog!
Erős fényétől mit se láthatok.
...Csak fény, mely pusztít, éget, öl, vakít.

Holnap

Holnap tán gyűlnek már fellegek,
Holnap talán már hervad a rét, mező
Holnap tán téli álmod aluszik
A mostan ébredő.

Holnap tán szürke lesz az ifjú hit,
Jeges a szív, mely ma még bízva dobban,
S mi vakon, fázva, csöndben várhatunk
Míg egyszer a tél új tavaszra lobban.

Múló idő

Szeretném tudni, hogy látsz engemet!
Szeretném tudni, hogy milyen vagyok,
De bárhogya kérdeu, tudnom nem lehet...
S így mást se teszek, mint csak álmodok.

...Hát álmodok magamnak sorsokat,
Hazudok néki, néked és nekem:
Visz, hajszo, úz egy forró áradat,
Hazudok úgy, hogy én is elhiszem.

...És egyre múlnak éjek, nappalok,
Múlik a drága, s oly rövid idő.
Magam sem tudom már, hogy ki vagyok,
Közben pedig múlttá lesz jövő.

Éjfélkor

Halkan, csendben jön már az éjfél.
Álmos, bágyadt, bús lámpafénynél
Rajzolgatok orrot, szemet.
Nézem, nézem, hogy éled egyre
Álomország vidám seregje.
A sok tündérlány rám nevet.

Éjfélt üt már, kerül az álom,
Rajzmappámat mégis bezárom.
Rám vár az új nap, új sugár.
Tinéktek meg, ti bájos lények
Kik tollam alól táncra kéltek,
Jó ágy lesz a papírkosár.

Csend van

Csend van...

csak néha perceg fel a karcsú toll...

Csak néha zümmög fel a fürge légy,

S nem kérdi tőle senki, merre mégy?

Nézem

a kacskaringós, görbe íveket,

hova viszi a sors... a lét... a kéz...

értem ...

sok girbegurba lucskos árkon át,

mire meglátjuk a legjobb utat,

talán ütött a végső pillanat.

Az óra jár

Az óra jár... tiktak... tiktak...

Énekli örök dalát.

A szívem is veri halkán

Egy elcsépett, régi dalban

Az időnek ritmusát.

Az óra jár. Mutatója

Mutatja a számokat,

Míg az inga végsőt koppan,

Amíg szívem végsőt dobban,

S egy örök perc rámutat.

Bolondos kamasz álmaim

Ábrándozás

1.

A kandallónak szürke árnyát
Véresre festi majd a láng.
A vékonylábú asztal szélén
Gőzölgő kávé, fánk, tojás...

Kiülök bársonyos ruhában
Parkomnak árnyas szélére.
Az ősznek bágyadt illatával
Lelkem zavartalan betell...

Ha hűvös szellő borzadásra
Készíteni kezdi csontomat,
Sóhajjal számon tip-topogva
Belépek újra csendesen...

Ha széles széken, hattyú párnán
Meséket, álmokat szövök,
Köröttem gyermekraj fehéren,
Dalolva, békésen kacag...

Oh, élek majd köztisztelőben
Matrónaként. Az éveket
Mint olvasót morzsolgatom szét
Csendes, nyugodt, boldog leszek.

2.

Ó, csillagok fénysugári,
Mondjátok meg sorsomat!
Meg se rebben szemem fénye,
Nem félek én! Kérdem kérve:
Ismertek e sorsokat?

Ti hallgattok, hisz az élet
Csillagoktól mit se vár...
Írva bennük hogy lehetne,
Mi mulandónak, teremtvé,
Pillanattal mérve jár.

De ha mégis, hogyha tudnám,
Merre vezet az idő...
Mi indult szilaj pataknak,
Tündöklőnek, gáttalannak,
Lomha sáros tóvá nő?

Vagy a vándor, mely felé a
Hegyek bűvös árnya int,
Visszatorpan első szóra?
Nem is váltjuk tán valóra
Elszánt, forró vágyaink?

Tépjük szét a szörnyű álmot,
Szét a bársonyos ruhát!
Belerúgunk e hínárba,
Hadd repüljön csésze párna,
Akinek kell, szedje hát!

Zúg a folyam, gátja nincsen,
Nem köti a föld, a kő...
Megy a vándor, túske tépi,
Csak égő szerelem védi,
Még sincs többé tér, idő...

Fel a csúcsra, fel a célig,
Siess hív az óceán!
Hívó szónak ellenállni,
Ha meghallja, tud-e bárki,
Mondjátok meg, igazán!

Halk volt a szó, szinte szó se,
Mégis erős harsona,
Kézzel, lábbal hogy kapáltam!
Védekezem! S porrá váltam,
Ha zúgott hívó szava.

...És azóta nincsen éjem,
Se nappalom, nincsen álmom,
A csúcsot, a célt keresve,
Sorsom szavát vágyva, lesve,
Feléd futok Óceánom!

Pityergő

(Mese a szárnyalásról)

Az országút fehér porában
Ült egy pityergő kisleány
A szeme fáradt... ajka morcos
S az arca halovány.

A messzi útról, vak homályból
Egy tépett vándor érkezett,
Magában halkan dudorászott
Egy régi éneket.

Megállt. Előtte ült a gyermek,
Felé nyúltak a kis kezek,
Hát megkérdezte lágy szavával:
„Mondd, mit adjak neked?”

- Ó, Vándor bácsi! Nézz az égre!
Magasan száll a sas madár.
Hogy én is, én is felrepüljek,
A szívem arra vár.

Megsimogatta őt a vándor,
A kócos buksi kis fejet,
S tarisznyájából két kis szárnyat
Titkon előszedett.

És messze ment dúdolván egyre
Színről, örömről szép mesét...
Körötte kinyílt a rózsza
Az úton szerteszét...

Azóta fenn az égi tájon
Több eggyel már a kismadár
Azóta versel szállva, égve
Egy árva kisleány.

Szárnyak! Azt hittem, hogy a verselés képessége
magasra repít, mint szárnyak a madarakat. Sza-
badon repülhetnek a gondolataim, mint a fecskék,
sirályok vagy a sasok, és az emberek gyönyörködni
fognak írásaimban. Nem tudtam még, hogy az én
szárnyaim csak olyanok, mint a cserebogaraké és a
röptük nem vezet az égig.

Száll a dal

Száll a dal, a vers magasra,
Üdvözli a kék eget,
Megöleli, simogatja,
Barátjává is fogadja
A viharzó felleget.

Ritmusában zúg az élet
Dübörög a szív, a vágy,
Aztán, mint a tavasz csókja,
Amely édes és csalóka
Olyan tarka, furcsa, lágy.

Szállj magasra, szállj az égig!
Repülj túl a fellegen!
Maradj mindig meg szabadnak,
S ha kell, inkább társtalannak,
Mint, hogy szárnyad rab legyen.

De ha feltörsz tündökölve,
S zúgva tördelsz gátakat,
Végig akkor se követhetsz,
Utol soha, sosem érhetsz
Csengő-bongó árnyalak.

S ha ritmusod egyre zeng is,
Mint egy forró vad motor,
Még sincs benne annyi örvény,
Annyi kósza titkos törvény,
Amennyi bennem honol.

Vihar előtt, vihar után

1.

Kis madárfészek!
Elnézek téged
Sárga pipék, hogy sírnak öledben.
De halld! Egy ének,
Zeng minden szépet:
Az anyamadár dalol odafenn.

Most egy pár percre a fészkére száll,
S ott fütyül tovább a kedves madár,
Ottan folytatja bájos énekét,
Altatva véle három gyermekét.

„Aludj... aludj, három apró madár!
Tirátok még a holnap fénye vár,
Tinéktek nő a zöld levél az ágon,
Tinéktek ring a harmat a virágon.

Aludj, aludj hát, három pelyhes csöppség!
Kis nyakadat ne nyújtogasd az éjbe!
Szemed még gyenge, fénye alig rezdül,
Nem látsz te azzal még a messzeségbe.

Aludj, aludj, s ne félj a zordon éjtől,
Anyátok őrzi gyenge testetek,
A hold sugára sose bánthat minket,
És a csillagfénytől se féljetek.

Aludj, aludj! Ne dobbanjon nagyobbat
Piciny szívetek, ha lebben a lomb,
Csak bízzatok, hisz holnap újra itt lesz
Mi ma leszállt, a fénylő napkorong”

2.

Vihar volt éjjel,
Most nézek széjjel:
Kertemben mi kárt tett a zivatar?
Hullott virágát
S letördelt ágát
Betemette a rothadó avar.

Hol vannak hát a kis fészeklakók,
Csipogás, víg fütyty itt nem hallhatók,
Letört az ág, melyen a fészek állt
Felette látom az anyamadárt.

„Aludj, aludj három apró madár!
A kelő Nap rátok hiába vár.
A zöld levél fenn a fákon hiába...
Hasztalan hull már harmat a virágra.

Kis csőrötök nem nyílik több panaszra,
Szemetek nem mered már többé félve
A holdvilágos, csillagfénytől gazdag,
Mégis oly rémes, sűrű, csendes éjbe!

A lomb suhoghat, nem rezzentek össze,
Nem tudtok bízni, sem remegni jobban,
Mert szívetek, mely apró, gyenge volt még,
Az én számomra többé sose dobban.

Békés az álmotok itt lenn a fa tövén,
Nem vár reátok semmi szenvedés...
Aludjatok, szegény kis csemetéim!
Ez álomból nincsen több ébredés.”

Bolondos kamasz álmaim

Csendes, téli estén megnyúlt, szürke árnyak
vetődnek a falra, s lobognak a lángok.
Arany rőzselángok kacagó fényében
selypítve, botolva feslenek az álmok.

...Ilyenkor, feledve minden bús bilincset,
kis kanyargó ösvény, út szeretnék lenni,
hogy egy fáradt embert, csak egyetlenegy
selypítsek a dombon magasabbra menni.

...Máskor erdő szélén, bozótos vidéken
lennék viharedzett, zöldellő sudár fa,
de az is csak akkor, hogy ha lombjaimból
egy csacsogó madár a felhőkig szállna.

...És szeretnék magas, kék hegy csúcsa lenni,
de az is csak azért, hogy mosolygó szentek
rajtam énekeljék égre tárt karokkal
a magasság dalát az egy végtelennek.

Csendes téli estén, ha jönnek az árnyak
és a rőzselángok kacagva lobognak,
így mesél a szívem. Valahol a mélyben
a fájó igazság szavai zokognak...

Hogy lennék én hegycsúcs, hogy lennék sudár fa!
Hogy' lehetnék ösvény! Bolond téli álmok...
Hiszen felrepülni még magam se tudtam.
Hív a hegycsúcs, érzem, s utat nem találok.

Márványszobor

A félhomályban karcsún, csendben állt
Egy márványisten, szürkén, hidegen,
Egy szűz ölelte lábát remegőn,
Szerelmesen.

Egy útja-vesztett, vén parittyakő
Zuhogva jött. A márvány megrepedt.
S kacagtak a lány hulló könnyein
Az istenek.

Azóta eltelt már két ezredév,
A lány szerelme rég elhamvadott.
S az isteneknek tarka fénykora ...?
Az is halott.

Évszakfordulók

...Szeretem azt a pár rövid napot,
Mikor a bús ősz télidőre száll,
Mikor a bíbor levelek között
A halál hideg szele muzsikál...

Az égen fehér, fagyott fellegek,
De a kertben még könnyezik az ág.
A fürge gyík már alszik édesen,
De itt-ott van még egy fonnyadt virág.

Ha iskolába megy a sok gyerek,
Összeverődnek mind a kis fogak,
De – megszokásból – egyre viselik
A vékony őszi kiskabátokat.

...De alig várom a pillanatot,
Amikor elkezdd olvadni a tél,
Mikor a csalfa, gyenge napsugár
A közeledő tavasról beszél...

A rét hatalmas fehér feltjait
Kicsorduló kívánság járja át,
S a fűtött szoba ablaka mögött
Már érezzük az új fű illatát.

... És mikor a pompázó sok virág
Megsejti célját, öntudatra kél...!
Még ábrándosan zümmög méh, bogár,
De bennük a nyár forró csókja él.

S a hulló, hulló, halk virágeső...
Mosolygó színük bár még fellobog,
Bennük az elbúcsúzó ifjúság,
A tavasz szíve már végsőt dobog...

...És úgy élnék a nagy hegyek között,
Amikor harcol az ősz és a nyár:
Még diadalmas tort ül fenn a nap,
De költözködni készül sok madár.

A kertben, künn a délceg fák alatt
Pirosló rózsák illata mesél,
Mellettük feltűnik egy sárgalomb,
Egy bíborfényű bársonyos levél.

*... Mikor két évszak harca feltűzel,
Reménytelen küzdelmük felcsapott,
Szeretem azt a rövid fordulót,
Szeretem azt a pár rövid napot.*

Engem sirat

Olyan könnyes fakó az ég!
Olyan könnyes, sötét a Föld.
Könnyesen csillog ág, levél...
Talán engem sirat
Talán engem sirat.

Megyek az utcán.
Délután...
Eső után párázik a világ
Dúdol, kacag a szín, a fény,
S mégis sirat...
engem sirat.

Párjára vár
Egy kis veréb...
Szürkén, bután
csipogva sír.
Engem siratsz?
Engem siratsz?

Ugrálj tovább, te kis madár!
Szikkadj mocsár, s te könnyező
Szamár világ.
Még létezem.

E tánc nem volt a végső,
E jaj nem volt a végső,
E tűz nem volt a végső,
E harc nem volt a végső.

Szívem dobog.
S amíg dobog,
Én harcolok.
Még ne sirassatok.
Még harcolok.

Árva, sárga lámpa

A csend búsan borult az éjszakára,
Csupán egy árva sárgafényű lámpa
Állt kinn, a téli utca szürke sarkán.

Azután a vágy tombolt, jajolt a szélben,
S e furcsa dal – még szinte most is érzem –
Szívembe szúrt le őrvongó szavával.

...és én, a hontalan pogány kísértet,
Kit annyi örvény mart, rúgott, kísértett,
Felnéztem rá, a sárgafényű örrre.

Akár csak én, úgy ő is, ő is árva,
Az utcasarki, régi utcalámpa,
Hát átöleltem sírva, a karcsú lábát.

Na hiszen! Adott volna nekem anyám, kimenni
éjjel, lámpaoszlopot támogatni! Jobban féltett, mint
a szeme fényét!

Benn ültem a meleg szobában és tanulás helyett fél
éjjel verseket írtam, meg ilyenekről ábrándoztam.

Viharos éjszaka

Mint ahogyan őszi éjjel
egy vénséges zongorát
szellemkezek végigszántják
zúgva, bőgve elcifrázzák,
értem olyan éjszakát.

S hozzá, mint egy jazzdobos, vagy
facipős kísértet lába,
úgy csapkodott, úgy csicsergett,
elkínzottan feldidergett,
s kontrázott az ablakráma.

És furulyázott a kémény...
Sípoltak a kulcslyukon.
Eresz alatt, kinn a lámpát,
mint nyelvetlen csengőt rázták,
S visítottak, jól tudom.

A padláslépcső nyikorgott,
nem bírta a nagy szelet,
fel is hördült egyszer-egyszer,
üvöltött egy részeg ember.
Aludni nem lehetett.

Magány

Fehér palástban jött felém
Egy édes, bájos furcsa lény.
Látom szeme felém nevet
Hív, húz magához engemet.

Ő lesz talán, ki felvidít,
Számomra új mosolyt derít?
Számszéle bár még reszkető,
Felé bizalmam egyre nő.

„Melegítsd fel hát szívemet”
De ő csak hív...”Jöjj közelebb”
Én elé hullok csendesen...
Kezébe kulcsolom kezem.

De ekkor... ekkor... szörnyűség!
Megreszketett a föld... az ég...
Két szörnyű kar ott átkarolt
Zúgó éjszínű leple volt...

Szívem sebét feltépdese...
Égő villámot szórt belé!
„Ki vagy... ki vagy, hogy csendbe jössz,
...és orvul mély örvénybe dönts?”

Békét ígértél, feledést?
Vagy boldog, szép emlékezést?
...Ki vagy? Feldúltad kis tanyám!”
„Az én nevem” – szólt ő – „Magány”

Repülj pille!

Az éjjel már besurrant...
Előttem lámpa ég,
Egy moly táncolja körbe,
Csak ennyi hát az élet.

Repülj, repülj te pille.
Te szürke kis bogár.
Boldog vagy, nem tűnődöl
Mi élet és halál.

De lásd, az én szívemnek
Az embersors jutott.
Kétségek marnak, úznak:
Mindent félig tudok.

Repülj hát szürke pillém.
Míg bírsz, táncolj vadul.
Bár csak élhetnek én is
Így: Öntudatlanul.

Tavaszcól szóljon az ének

Épp üt az óra, lebben az éjjel
Bennem még a tegnap él...
Hallgatom, csendben várja a szívem,
Haj mit az emlék búgva mesél.

Zúgó rengeteg lombtalan fáí,
Fénylő szép ezer szirom,
Villanó napfény! Érzitek azt is
Hogy ma a verset nektek írom?

Szóljon az ének, orgona hárfa.
Zengj dob, te is cimbalom...
Zengjen az ajkam, zengjen a szívem
Tégedet édes, szép Tavaszom!

Vándormadár

Kértek, marasztottak
Édes, puha szóval,
Hívtak, hívogattak
Minden földi jóval,
De én nem maradtam.

Hervadtak az ágak,
Hullott gally, levélke...
Így búcsúztam tőlük:
Isten segítsége
Majd csak megvigasztal.

Messze vitt a szívem,
Messze vitt a szárnyam,
Messze, idegenbe
Más vidékre szálltam
Ábrándokat űzve.

Üzenetek jöttek
Minden esztendőben,
Könnyesen zokogtak,
Szép tavaszydőben...
Hej, de fájt a lelkem...

Ne várjatok vissza,
Ne is sirassatok!
Kalitkába csukott,
Szomorú rab vagyok
Most már mindörökre.

Szálljatok madarak

Szálljatok, szálljatok
Szomorú madarak,
Repüljetek messze
Kérdezzétek az én
Kedves madárkámtól :
„Elhagy-é örökre?”

Meleg, puha szárnyát
Soha nem felejttem.
Míg dobog a szívem
Várom is, hiszem is,
Hogy visszatér hozzám
Csiripelve híven.

Sötét éjszakában,
Hogyha akkor jönne,
Szemem lesz a lámpa.
Reggeltől napestig
Etetném, csókolnám,
Ha vállamra szállna.

...Jönnek már, jönnek már
Szomorún a darvak
Hírt hoznak felőle.
Azt dalolják sírva:
Elköltözött ő már
Ki a temetőbe.

Belibbent a tavasz

Belibbent hozzánk a tavasz ma.
A tanteremnek ablakát
A napnak édes, puha fénye
Aranysejtemmel szövi át.

Itt benn kopottas piszmogással
Kopognak a szavak, betűk...
Suttogó lombok zöld neszéről
Álmodik fáradt, bús fejünk...

Hogy fenn az égbolt csuda kék lesz,
A széllel versenyt rohanunk,
S homlokunk felhőit elűzve,
Mosolyból koszorút fonunk.

Glicina

Lila virágok,
Lila pilleszárnyak
Szendén mosolygó, édes szép szemek,
A vaskerítést kúszón átölelve
Illatuk szárnyán felém intenek.

A gimnázium udvarán, a bejárat mellett, a sarokban állt a Glicina. Emlékeimben úgy él, mintha nem csak a vasrácsra, hanem az épület falán is magasra kúszott volna. Ahogy távolodik a múlt, egyre hatalmasabbnak és egyre gyönyörűbbnek tűnik, pedig valószínű, hogy már régen elpusztult.

A gimnázium tánccsoportja – 1950.
A fotót egyik tanárunk készítette.

Esti hangulat

Este van. Elnézem, hogy nőnek az árnyak,
Hogy terjed a fáradt, álmos szürkeség...
Most már minden csendes, még a szű se perceg,
Előttem a kályha tarka tüze ég.

Hosszan elbámulok az izzó parázsra,
De gondolatom már messze-messze jár,
Sírva csapong el múlt keserű szárnyán
Céltalanul, mint egy fáradt kismadár.

Most nyílik az ajtó csendesen és halkán...
Nem látom, de érzem... valaki belép...
Vagy talán ki se nyílt... és be se jött senki.
Ez a mai este milyen furcsa szép.

Rettentő meleg van, s a csend is oly fojtó,
Száz titokkal telve frissít és kábít,
Altat és felébreszt s keserűen édes
Mosollyal hinti el furcsa varázsit.

A kályha parázsa óriássá nőtt fel,
Mintha betöltené az egész szobát,
És vakító fénnel, fájó tűzességgel
Terjedne vágyódó, bús lelkekre át.

Vitorlás a tavon

Olyan a lelkem, mint egy nagy tükör,
Mint egy szédítő kristálytishta tó.
A partján fűzfa, pázsit és virág
És csönd és dal és szín az őslakó.

Bontsunk vitorlát, forró szárnyakat!
Repüljünk hát a zsongó, mély vizén!
Csókolja hát a napfény homlokunk!
Hallgassuk, mit a zöldmélység üzen.

Vágyról mesél és bánatról beszél,
És halk örömről mond rövid mesét.
(A csónakot repíti már a szél
A vízgyűrűk kacagnak szerteszét.)

De hogyha egyszer megdördül az ég,
És véres lesz a tó kristály vize,
Ha elszakad vitorla és kötél:
Mit bánom én! Ne bánjatok ti se!

Jön az ősz

A fák zizegnek sírnak egyre,
És könnyet ont a méla ég...
Szürkén, kopottan áll az udvar.
Csípős hideg lett kint a lég.

Még egy-egy percre néha-néha
Szétfoszlanak a fellegek
A szürke kőhalmokra festi
A nap a vidám színeket.

Ilyenkor újra döng a méh is...
Kacagó dalt dalol a szél...
Nyár és az ősz, fény és az árnyék
Hivalkodón versenyre kél.

Madár dalol és lenn a földön,
Hol sárgulnak a levelek,
Pajkos tündérek játszi kedvvel,
Sikongva táncot lejtenek.

Hazafelé

Már este volt, mentem hazafelé,
A járda eső után csillogott,
Bús felhők acélkékje dugta el
A pislogó sok szétszórt csillagot.

Hogy szikrázott, táncolt a lámpafény!
A szél dúdolva halkán énekelt,
Autók lámpái... fényes nagy szemek...
S az éjszaka jácint szagot lehelt.

És emberek suhantak el... hova?
Otthonuk, vágyuk, ábrándjuk után.
Hazaértem, nyikorgott a kilincs,
És átölelt és megcsókolt anyám.

Édesanyám
(Igazolványkép)

Anyu

Ott ül az ablak mellett.
Elnézem: varr szegény.
A tű parányi sebet ejtett
Munkás, napbarnított kezén.

A seb most csak parányi,
De évek teltek el,
S tizennyolc hosszú, hosszú éve
Terhet, szúrást-mennyit visel?

Tizennyolc éves lettem.
Tizennyolc. Nem kevés!
És mi jutott ezért több néki:
Munka, öröm, vagy szenvedés?

A múltat eltörölni
– belátom – nem lehet,
Könnyes-szomorún csókolom meg
Kezén a vérző kis sebet.

Hóvihar

Megjött a tél. Kicsit későn talán.
Megjött a hó, halkan puhán zenél.
A magas égről, felhőkről susog.
Viharról, éjről, csillagról mesél.

Az ablakon át a szomszéd tetőt,
Csak annyit látok, fekszem betegen.
A cserepeknek fehér íveit
Nézem, s a világot átölelem.

Csak egy darabka háztetősarok,
Egy kémény rajta unottan sunyít.
Keresztben egy antennadrót rezeg,
Melyet a szél karcsú keze feszít.

De énelőttem messzi tájakat
Mutat az ablak kis darabja már,
Hallom, hogy zúg a téli bérci szél.
Süvölt az orkán, áldozatra vár.

Magas fenyőfák zúgva hajlanak.
Arcomba vág az éles fürgeteg...
Az égi kórus mindent elsöpör.
Betemet költőt, lantot, éneket.

A hómező vándora

Vonyít a farkas éhesen
Hidegtől könnyezőn...
Sikong, üvölt téli szél
A messzi hómezőn.

„Ki vagy? Ki vagy, hogy erre jársz
Te karcsú árnyalak?
Szemed tüzéből érezem,
Hogy téged vártalak.

Ne menj tovább. A szél zenél,
Dühöng a hóvihar...
Maradj. Kunyhómban nincs veszély
A szívem véd, takar...”

A szürke árnyék nem felel.
Zihálva fut tovább
A bérc felé, a cél felé
A sűrű éjen át.

A hó szitál. Belepte már
Az apró lépteiket.
Az ifjú lány, a karcsú árny
Már messze, messze ment.

Kacag, visong a téli szél...
A farkas ráfelel:
„Hiába minden áldozat!
A célt nem éred el.”

Szomorú a Hold

*Az éji szellő halkán, csendben játszik...
A hold... a hold, oly sápadt, szomorú...
Sötét fátylával könnyét eltakarja,
Arcából csak egy keskeny sarló látszik.*

Mert kirepült a forró Nap felől
két ifjú lázadó, sok más között.
És egymást vonzva – tán szerelmesen –
két égitest szövetséget kötött.

Boldog tűzükkel víg nótát dalolva
egymás körül vad táncot lejtene...
de fogy a fény... fogy, mint az életünk...
És elhalkulnak mind az énekek.

A vulkán kérge megkeményedett.
A tűz kihunyt. A pálya megszokott...
S olyan sivár az éjszaka... az ég is,
De együtt mennek még a vándorok.

A Föld kevélyen álmodt álmodik,
Hátán gügyög már egy új, nagy remény.
A Hold? Övé az emlék és a vágy...
S megcsaltan, búsan vágyódik szegény.

*Az éji szellő halkán, csendben játszik...
A hold... a hold, oly sápadt, szomorú...
Sötét fátylával könnyét eltakarja,
Arcából csak egy keskeny sarló látszik.*

Ne kérdezd a nevem

Nem izgat sorsom,
Nem tudod, ki vagyok,
Élek vagy meghalok,
Néked most még mindegy.

Ne kérdezd a nevem,
Ne ismerj meg soha,
Ne lehess mostoha
Hozzám: azt szeretném.

Csak egy a tömegből,
Annyi legyek, több se.
Menj el hát örökre:
Ma még én se bánom.

Ne kérdezd a nevem,
Mert ha megismernél,
És mégse szeretnél,
Nagyon, nagyon fájna.

Sosemcsókoltákmeg kisasszony

(Mese a szűz királylányról)

Sosemcsókoltákmeg kisasszony
királykisasszony volt. Úgy ám!
Magában élt egy ősi várban,
egy sziklás hegység zord csúcsán.

A haja arany, mint a búza,
kis filozófus, ifjú bölcs,
tengerkék szemmel, fürge lábbal,
s az ajka érett, friss gyümölcs.

Örök ideál, halhatatlan
eszménykép, álom: hófehér.
Így élt, s talán, százezer évig
tűnődött egyre, hogy miért.

A sok elmélet, érv hiába!
Egy nap a vére felriadt.
Meggyűlölte e szörnyű tájat,
s az üszkös, szürke várfalat.

Zöld rétre vágyott, puha fűre.
Ezüst tó tükrén sok liba...
Nem üldöz holt, márvány-hideg fény,
És nincsen filozófia...

Hogy merre jár most? Honnan tudnám!
Hogy hívják, Erzsi vagy Kata?
Mindegy: Olyan már, mint a többi,
Meghal és nem marad nyoma.

Egy tűzre vágyom

Gyermekkoromban sokszor álmodoztam.
Átélttem sok csodálatos mesét.
Király voltam: Tündérország királya.
Előtte minden zár kinyílt
És minden vak titok beszélt.

Virágpalástban, arany trónon ültem.
Az izzó Nap volt arany koronám...
Mellettem ültél... én hozzád hajoltam,
Csillagot szórtál az ölembé...
És csókolgattál jó anyám.

Emlékszem... bársonynál puhább ruhád volt.
Időmester ezüst hálót dobott
Sötét hajadra. Jobb kezedből épp
Ropogós kiflivég kacsintott...
s köröttünk minden kacagott.

Azóta megtanultam, hogy az álmok
Kétszínű csalók, hazug tolvajok!
De mit tegyek hát? Örök álmodóként
most is csodákra: békességre
És boldogságra gondolok.

Egy tűzre vágyom, amely el nem alszik
Egy kamrára, mely mindig telve áll...
Akkor lehullhat csillag, nap, királyság!
Virág és bársony szétszakadhat!
(A gyermek álma messze száll...)

Hiszem, hogy majd egy szebb egy jobb világban
Kalászba szökken minden új mesém.
ott nem lesz gond és nem lesz idegesség!
Milyen boldog leszel Anyám, ott!
És veled én... és veled én.

És fel a célig

Nagy csodadobbal verem a ritmust
Nagy csodatúzzal jártam a táncot
Égve, vacogva, fázva kerestem
az igazságot.

Víg, csacsi szívem hogy' hitegettem!
Önbizalomtól villanyozottan
törtem előre ...és fel az égig
mégse jutottam.

Már csodadobnak hangjai mellett
táncba repülni nincs sose kedvem...
Arra vigyázok csak: le ne essek
szárnyaszegetten.

És az igazság fut, fut előlem...
Szörnyű a kétség: megköti lábom
Ámde kacagva hív a reménység
s hajszol egy álom.

Csodálatos tavasz

Ha rád tekintek, már tavasz van:
Halk szíromfelhőt ráz a szél
Minden szerelmünkről beszél
E szent, csodálatos tavaszban.

Ha megszólalsz, a nyár tüzel rám,
a fák kacagva hajlanak
s az édes, esti árny alatt
piros gyümölcs lesz sápadt orcám.

De, jaj, az ősz már itt dörömböl.
Ajtónk előtt üvöltve bömböl.
Hangjától meg-megreszketünk.

Mi lesz, ha áttör minden gátat,
elfonnyaszt csókot, tarka vágyat,
az örök tél jön s szenvedünk

Szeretsz?

„...Szeretsz?”

Hullik a hó is...

„...Szeretsz?”

Fehér a város...

„...Szeretsz?”

Az élet sáros

tarka köpenyére

kékárnyú tiszta takaró borul

„...Szeretsz?”

Szeretlek, Drága.

„...Szeretsz?”

Szeretlek, Édes.

„...Szeretsz?”

A szemem fényes...

vágy kacag le róla,

és mégse mozdul feléd a karom.

„...Szeretsz?”

Dobog a szívem.

„...Szeretsz?”

Úgy száz veszélyen

át követni tudsz, mint

örökös rabom!”

Nem látom az arcod

Hiába akarom... hiába próbálom
idézni az arcod...
Soha, sose látom
egy vonásodat se.

Milyen volt az ajkad és a hajad színe?
a kezed fogása
és a hangod íze?
Nem emlékszem rája...

Milyen volt az arcod, piros-e vagy sápadt?
Hogyan libegtetted
selymes szempilládat?
El se képzelhetem...

De néha, borongós, üszkös éjszakákon,
éjfélnél sötétebb
két szemedet látom
felém közeledni.

Menj! Ne jöjj! Sikoltok! (ez a végek vége)
Nem látom az arcod,
de a szemed fénye
üldöz, üldöz egyre.

Magányos falevél

Nem bánom már, hogy egyedül maradtam,
Nem bánom már, hogy zúgva zúg a szél,
S a bösz vihar ítélve meglegyintett.
(Szegény, magányos, sárga kis levél!)

Felhőkig szálltam vágytól sírva, égve.
Keresztülnéztem minden emberen.
Nem tudtam még, hogy a lehullt levélnek
Több kikelet és több nyár nem terem.

Kék tóba hulltam. Lágymű víz habja lenget,
A mélység csillog, mint egy bús selyem...
Nem bánom, hogy a szivárvány hídon
Nem járunk együtt drágám... édesem.

Búcsúének

Elbúcsúzni

Tőled, kit sose láttam,

Elbúcsúzni oly nehéz,

Mert az élet

csúfos, szomorú végzet,

És az álom oly kevés.

Álom voltál

Tűnő, halk szavú álom...

Mégis forró volt az éj!

Itt a hajnal,

Hív a buta valóság,

Hív a szürke száz szeszély.

Búcsúzom hát

Tőled, névtelen vágyam.

Illat voltál... visz a szél,

Dallam voltál,

S néma, üres tájék,

Pille voltál s itt a tél.

Volt egy perc

Igen. Volt egy perc, amikor megálltam:
Mikor sötét felhő borult az égre
S a fürgetegben, hulló jégesőben
Csillagnak látszott szemed büszke fénye.

És vártalak, mint gyermek a karácsonyt,
Tavaszt a föld és lágy esőt az erdő,
És vártalak, mint az ökrök a jármot,
Tetőt az új ház, gazdáját a kendő.

Nem te kellettél, csak a perc marasztott,
A perc, amely aransugárban égve,
Vörös mámorral írta a jövendő
A zivatartól terhes barna égre.

Éreztem, megfordulnék, hogyha jönnél,
Beállanék a többihez a sorba:
Főznék, sütnék és gyermekem születne,
És beletörődnék az asszonysorsba.

Elmúlt a perc. Most már hiába jönnél.
A szemed többé varázssal nem éget.
Te semmi vagy, s én újra, újra látom
A végtelenbe nyúló messzeséget.

Magány és vágyódás

Elment a tűzkocsi
Megrepedt rúdjaival
Lángoló kerékkel...,
de engem itt hagyott.

Két pej ló vonszolta
árkon át, bokron át.
Egyik a bús magány
másik a vágyódás.

Éjszemű, nagy szemű,
vad kocsis ült rajta,
vágtaiban űzte a
lihegő lovakat,

minden kis deszkánál
recsegett, ropogott,
nyikorgott, zokogott
az öreg szekéren.

Már régen nem látom.
Porfelleg takarja.
Nyomát is belepte
régen a fergeteg.

Ülök a szobámban
egyedül... egyedül...
Az óra körbejár...
Hideg az éjszaka.

Távoli utakon
vágat a tűzkocsi.
Rajt ül a kocsisa,
rajt ül a szerelem.

Két pej ló repíti
mocsáron, hegyen át.
A magány és a vágy...
jobb, hogy itt maradtam.

Tánc az éjszakában

Jöjj ki, a rét szava zendül!
Jöjj ki, a völgy muzsikál!
Kinn puha éjszaka fátyla melenget,
Kinn a mezőkön indul a bál.

Hallod a csend zizegését?
Érzed a hársfa szagát?
Hív a sötétség, bársony a szárnya,
Szinte kezedbe adja magát.

Holdfény sző koszorút rád,
Lágyhabú csipkeruhát.
Lantomon bánatos szép zene csendül,
Szél viszi messze völgyeken át.

Táncolsz, mint csodatündér,
Libbensz, mint csoda ág,
És mire hajnalt küld le az égbolt,
Harmatot sír a világ.

Selyemruhában

Sárga selyemben
táncolt a teremben
mezítláb.
Bokáján
megcsörrentek a csöpp karikák,
s nyakában a gyöngyök.

A szeme égett.
Amerre lépett
testőrként kísérte
hullámozó hajkoronája.

Hajlékony, izmos teste
az áldozata lesve
tekergett, siklott,
akár a kígyó,
s feszült, mint fürge párduc.

Igaz, a szemed csillag,
fehér fogacskád villog,
az ajkad bűvöl, bájol,
elvarázsol...
de mind hiába!

Izegsz-mozogsz, bokázol,
kacagsz, hazudsz, danázol...
Mögöttes ül a semmi.
Kis díszes bábú vagy csak,
belülről üres az egész!

A túlsó part

Valaki int a túlsó partról,
valaki int és bólogat.
Csak mosolyog és hívogat
és mosolyog és hívogat.

S bár százszor kimondtam,
hogyan nem, soha többé
nem kell a fékje,
és hogy már örökre
szabadon járok
amerre tetszik,
forrongó vérem mégis lehiggad,
lázongó könnyem mégis kiszikkad.

Valaki int a túlsó partról,
Valaki int és hívogat.
Ma gyűlölöm még, mert
tegnap szerettem,
de ha soká hív,
hát önfeledten
rohanok vissza
a túlsó partra.

Az élet előtt

Várlak.

Miért...?

A nap vérébe fúlt,

Szemét becsukta...

Az éj kapui mind kinyíltak.

És itt a hold –

A sápadt égi lány.

Az éjszakában ezer dallam támad.

Fájó, lágy illatokat hoz a szél...

A vágyak bódító szavát...

Érzem hajadnak illatát,

Azt is a tarka szellő hozta

Látom arcodnak bús fehérjét,

Míg lantom pengetem az éjben.

Ó, élet várlak!

Teli nagy reménnyel...

Küszöböd előtt elmerengőn

Visszatekintek még egyszer a sírba.

Szemüveg az asztalon

Fekete
keretes
kopottas
szemüveg
hever az
asztalon.

Elnézem:
egy kis légy
unottan
sétál a
fekete
kereten.

Csend van a
szobában.
Nincs velem
senki más,
mint az a
pici légy
meg az a
fekete
keretes
szemüveg.

Egyszerre
felperceg
egy szú az
asztalban.

Jaj, édes
Istenem,
bennem is
éppen így
perceg a
fájdalom!

Mért heversz
te öreg
szemüveg
magadban?
Mért is nem
mosolyog
belőled
újra rám
két meleg
barna szem!

Sorsom az ég

... Gyerünk, hív egy másik vágány,
szebb út, igazabb szivárvány!

Gyerünk! Újabb hegyek, dombok
hívnak, hát én igent mondok.

Fel! Rohanjunk, új igazság
harcol itt, s a régi gazság.

Tábla jelez minden várat,
hová tárt karokkal várnak.

A dombtetőt én elérem,
a szivárványt is felérem!
Felcsillanó gyémántszemek,
igazságot zúgó hegyek!
Én elérlek, mind elérlek!

S ha elértem, s hogyha látom,
hogy' csapott be új barátom,
hogy a lombok sűgő hangja
a csalárdság hírharangja,
hogy a fénylő gyémántpatak
csak egy törött üvegdarab,
csodálkozva, meggyötörten,
hitetlenül hull a könnyem.

De ott, hol a felhő kéklik,
új magasság orma fénylik...
Gyerünk, hív egy másik vágány,
szebb út, igazabb szivárvány...

És kezdődik, minden előről...

Ez a vers egész életemet végigkísérte. Minden kényszerű, vagy szabadon választott változásnál ott zakatolt az agyamban, mintha akkor írnám. Új és új címet adtam neki és formailag is megpróbáltam áttervezni. Például kör alakba, hogy a remény és csalódás örök, szükségszerű váltakozását jobban kifejezzem.

Olyan jó lenne

Olyan jó lenne ledobni a terhet,
Olyan jó lenne megpihenni már,
Olyan szomorún integet az árnyék,
Olyan vidám, úgy fénylik a halál.

Olyan jó lenne megpihenni végre,
Szeretni lágyan, puhán, melegen...
Mert ami láz az mind csak mind halandó
Az örök csend az igaz szerelem.

Jöjj, hát, boríts el végtelen szerelmem,
Zajong az élet... zúgó áradás...
Én csöndre vágyom, szeretem a csöndet.
Pihenni benne édes, ó csodás!

Légy vidám!

A nyári fény kacagva, zúgva, zsong-bong,
És érő, dús gyümölcsöt, ráz a szél,
Nincs gond, mi kösse víg dalunknak árját,
Hisz lágyan omlik fenn a zöld levél,
S a kismadár is hívja, hívja párját.

Elmúlt a tél, a tavasz messze jár már,
Hát tarts velünk te fáradt, bús bolond!
E dalban, hidd el, benne cseng a lelkünk,
No, légy vidám! Karod karunkba fond,
Mikor bomolva, csókosan kevergünk.

– Jó, elhiszem én is: a tél tovaszállott,
Fény heve játszik arany hajamon,
De barna szememben ma még csupasz őszi ül,
S a tél jajong át őrzöngő szavamon.

Röppen az ének

Nézd csak a lombot... a virágot,
nézd az erdő, de vidám.
Röppen a dalunk szájról szájra,
minden föld csak ezt zengi már.

Indul, indul száz teli bárka,
feszülnek a kötelek a szörnyű táncba.
Indulj! Indulj! Harc az élet,
Feszíti a munka a két kezedet.

Állj ki a gátra... Állj a szélbe,
Nézd a világot: karja vár.
Csak neki bátran, víg erővel
járjon a lábad: szép a határ.

Minden forr itt, éled az élet,
Újrapezsdül, újra kél a szép természet.
Fel hát harcra, harc ez az élet,
feszíti a munka a két kezedet.

Tragédia egy tyúkketrecben

Magad maradtál édes kis tyúkocskám!
Magad maradtál, árván egyedül!
Hiába tojsz.(a tojás mindig drága)
De a tojásból csirke nem kerül.

Emlékszel még a régi szép időkre?
Előtted állt a rét s a nagy mező,
És rád kacsintott egy fess kis kakaska...
Hej, régi álmok! Régi friss erő!

Egy szép napon a kis kakast eladták.
Magad maradtál árván, egyedül...
Naponta tojsz, és lesed egyre várod,
De a tojásból csirke nem kerül.

Éjszakai kaland

A barna, éji csendben
A nyári kertbe mentem
Ezer titkot kilesni
A vágyak éjjelén.

A lombok fenn susogtak,
Virágok ringadoztak,
A csermely hangja csobbant,
S én álltam szóotalan.

S ekkor – még most is érzem –
Kinyílt a titkos éden,
És messze felderengett
Egy hófehér sugár.

Ki vagy te édes álom?
Aranyló ifjúságom
Vihart hozó lovagja?
Rég várt szerelmesem?

Oh, jöjj felém te drága!
Édes szemem világa,
Kertek fehér vitéze
Siess, ne késs tovább!

Jön már! Mindjárt elérem!
(A forró nyári égen
A csillagok nevetnek
S a Hold is felkacag.)

Az ágak széthajolnak...
(óh, anyja csillagoknak!!)
Rám bámul szép vitézem:
Egy bús, fehér tehén.

Az új rokon

Sárkány repül fenn az égen,
farka kígyózik a szélben.
Lentről bámulja egy boa:
Ez is rokon? Hát ez csoda!

Elfogynak az álmok

Jaj, vége a nyárnak!
Az ősz idevágat a parton...
Fejem lehajtom.

Felhő ül az égen,
Betakarja a Nap kerek arcát
Meggívja harcát

Az élni kívánó
Konok, buta, lángszavú nyárral,
A véső vággyal.

Elfogynak az álmok,
Az életadók, a merészek.
Tükörbe nézek.

Szívem csacsi kedve
– Bár küzdök a ténnyel –
Együtt hunyt ki a fénnel.

Utolsó május

G. M. halálára

Valaki volt... aki ma nincsen...
Mint kézfogás rozsdás kilincsen,
elmúlt, leporlott mindörökre.

Valaki volt... ma nincs semerre.
Az éjszaka a szél leverte
az ágakat, miket beoltott.

Valaki volt... s én őt szerettem...
minden szavát rajongva lestem,
de nincs postás, ki tőle jönne.

Valaki volt... valaki elment...
ahogy rovom a hosszú termet,
tudom, többé már nem jön vissza.

Gedeon Margit nagyapám húga volt. Személyesen soha nem találkoztunk. Elemista koromban kezdtem levelezni vele édesanyám biztatására, hogy – úgymond – javuljon a stílusom! Akkor nem tudatosult, de ma már elismerem, hogy sokat köszönhetek ennek a levelezésnek, szókincs, kifejező-készség terén.

Margit néni nyugalmazott főiskolai tanár volt. Türelmesen válaszolgatott a leveleimre. Mire kamaszkoromra, valóban szükségem volt egy felnőtt barátira, addigra folyamatos kapcsolatba kerültünk. A nagy korkülönbséget soha nem éreztem, úgy írt és én is úgy tudtam neki írni, mintha a legjobb barátnőm lenne. Leveleimben beszámoltam az apró iskolai eseményekről. Neki küldtem el a verseimet, amiket az iskolában nem volt bátorságom bemutatni. Tehetségesnek tartott, de figyelmeztetett a gyorsan lekörmölt levelek helyesírási hibáira is. Sajnos nem magyartanár volt, így tőle sem kaphattam a továbbfejlődéshez segítséget, irányítást, de leveleinek érdekessége, kulturált, precíz fogalmazása bizonyára hatással volt rám.

Legfontosabb útravalója az volt, hogy mindig saját koromnak megfelelően éljek, mert a kihagyott életszakaszokat soha többé nem lehet bepótolni. Sajnos ezt a tanácsot nem vettem komolyan.

Betegség, műtét után, halála nem ért váratlanul. Azt hallottam, utolsó napjaiban is emlegetett és aggódott értem.

Búcsú egy régi baráttól

Meghaltál? Élsz még? Mindegy, úgysem értem.
A szél elfújta léted és neved.
Vagy tán a sors törölte le, mint egy írást...
Barát voltál? Mindegy... Isten veled!

Felrémlik néha-néha kedves arcod
Egy-egy borultas őszi alkonyon.
A remény olcsó, a hit drága jószág:
Hogy élsz, remélem, hinni nem tudom.

Ha a vadszőlőt kinn a szél cibálja
S sötéten leng az omladó falon,
Káprázó szemmel szinte-szinte látom,
Te nézel be hozzám az ablakon.

Te szólsz hozzám a zörrenő levélben,
Bús ködpalástban te jársz kedvesem,
Foszló árnyékod látom átsuhanni
A dérral hintett, fáradt kerteken.

De lám, az ég oly szürke, szürke egyre,
És nem idézi kérdő kék szemed.
Meghaltál? Élsz? Ki tudja, jobb talán így.
Barát voltál? Mindegy. Isten veled!

Vagyok a vágy

Előtte is kék volt az ég,
Hullámozott, izzott, forrt a lét...
Szép volt a szép és csend a csend...
Zúgott az örvény odalent.

Én mentem... néztem hangtalan...
S tovább mentem vigasztalan.
Mi átölelt, fölém hajolt,
Csak a pillanat lángja volt.

De meglibbent a fehér ruhád:
A dombot tavasz járta át.
Azóta az enyém a föld,
Bennem a kék ég testet ölt...

Vagyok a vágy, a lét, a csend.
A harmónia megjelent,
S minden mi lüktet, izzik, vár...
De te elmentél messze már.

Meghalt az ifjúság

Meghalt... Meghalt. Sajnáljátok kicsit.
Hát ejtsetek egy igaz könnyet érte!
A szürke köd belepte, eltemette...
Beleolvadt a sűrű csöndes éjbe.

Volt-e madár, mely így tovaröppent?
Volt-e patak mely úgy kacagott?
Szívta-e hát úgy méh fel a mézet,
Melyet az élet adott?

Nem. Én tudom, hogy nem szárnyalt madár
Olyan magasra az ég tengerében,
Nem fürdött senki oly derűs vidáman
Az élet zajló, sáros, rongy vizében.

Volt-e napnak tarka sugára,
Volt-e a holdból esteli fény,
mely csodatűzzel, mely csodalánggal
túlragyogott a szemem?

Még szinte látom, hogy játszik, kacag
(pajkos jókedvét mindig bőven mérte)
...És a köd mégis szürkén eltemette...
Hát ejtsetek egy hazug könnyet érte.

Semmi nincs

Nekem nincs nappalom, se éjem
és nincsen múltam, se jövőm.
Valami szürke, bús derengés
ölel körül.

Nekem nincs álmom, nincs reményem.
Az utam mindig úttalan,
és nincsen cél, mely hívva hívna,
ha csüggedek.

A társam lett a társtalanság,
és jegyesem a vén halál
a túlsó partról torz vigyorral
üzen felém.

Az ember, aki meg fog halni

Az utca túlsó oldalán jött...
Göndör haját a szél cibálta.
Jött. Kisfiúsan tétovázott,
de mégse nézett soha hátra.

Keskeny, bús válla meg-megrezzent,
mintha borzongás futna rajta,
az arca sápadt, nyugtalan volt,
és néha megrándult az ajka.

Szemében sárga rém cikázott...
Tavaszi volt, május, dal. De tudtam,
itt nem segíthet senki, semmi.
Ez az ember ma este meghal.

Azon a nyáron

Azon a nyáron sok virág lehullt,
a levél nem zöldellt a fákon.

Azon a nyáron meghalt egy leány,
s meghalt vele egy álom.

Azon a nyáron zúgó, bús esők
rohantak le a sárga égből.
Roppant köveket görgetett az ár
az ólomszürke bércről.

Nem kergetőzött színes lepkeraj,
csak szél zenélt a fáradt réten,
meghalt egy álom, meghalt egy regény,
el is felejtjük szépen.

Már nem akarok semmit

...Én nem akarok lenni nagy,
erős se...
...Tűzszlopként rohanni fel,
előre...
Ámítani vakot, butákat,
Kiket a kapzsi élet áthat...
Csalás az mind, nem is kérek
belőle...

Kinek írok én?

Én nem a számarnak írok,
Nem értik ők a verseket,
Azoknak írok, kikben lángol
A szív, az ész, s a szeretet.

Írok az új, a szebb világnak,
S a magnak, melyből majd kinő,
A sok szikrának, lángnak írok,
Mely éled már ezerfelől.

Az ő fejük megért majd engem,
A szívük forróbban dobog,
És szeretetük megbocsájtja,
Ha már a lelkem nem lobog.

Egy pillanatra álljatok meg!

Hé! Álljatok meg! Csak egy pillanat...
Nézzetek rám: van orrom, két kezem,
A lábam fürge, ajkam duzzogó,
A hajam barna, barna a szemem...

Csak annyit kérek, kérek tőletek,
Nézzetek rám és ne kacagjatok,
De mondjátok, kiáltsátok felém,
Hogy mint ti mind, én is olyan vagyok!

Hogy egy a sorsunk tenger milliók!
Kihamvadunk. Egy röpke perc elég...
Helyünkre újabb, újabb por kerül,
S kihunynak ők is... mindez semmiség!

...Mondjátok ezt! – bár magam is tudom.
Tinéktek hinni, hinni akarok,
S ha sorsunk nem több mint más állaté,
Tudjátok meg, többé nem lázadok.

Fázom

Fázom.
Új tüzet gyújtok
rég kialudt parázson.

Nézem,
Hogy harcol a szikra!
Hogy csap ki a füstje
a résen.

Jöjjön,
Mind ki melegre
vágyik e sápadt
Földön!

Érted?
Szívdobogásunk majd csak
lángra fakasztja
a mindenséget.

Ember és világ

Leköpöm ezt a rongy világot,
Ahogy az engem leköpött.
És kifordítom a sarkából
Mert engem sokszor ellökött.

És vízbe fojtom, úgy se kaptam
a víznél sokkal többet én!
Megkorbácsolt, hát végigvágok
én is a világ fenekén.

Ha nem lesz más, kenyér helyett majd
e rágós glóbuszt bekapom.
Üvölt majd, ahogy bögtem én is
sok örült mocskos hajnalon.

A harcunk áll vagy ezer éve.
Vagy tán több óta? Nem tudom.
Les rám a Föld, és üldöz engem,
és én a Földet hajszolom.

Forgunk, repülünk, tűzbe, vízbe,
és nyálba, vérbe fordulunk.
Gyűlöljük egymást s elszakadni,
egymásról, jaj, mégsem tudunk.

Kell, hogy végül nyakára lépjek
s ő könyörögjön, mint gyerek!
...De a birkózás már kifáraszt
A testem néha megremeg.

Altató

Trillala-trillala.
Ne sírj, ne sírj kedves!
Kint csepereg az eső,
a járda is nedves.
Trillala-trillala.

Én, te, ő... mi, ti, ők...
Aludj kicsi Eszter,
hull a fákról a levél,
így hullunk le egyszer,
én, te, ő... mi, ti, ők.

Csitt...

Csitt !... Most halk a beszéd.
Csitt !... Most hagyd a mesét!
Halkul az élet furcsa zenéje,
alszik a város, a rét.

Hagyd most, hagyd el a szót!
Nem kell kűrtriadót
fújni a szíved tűzparazsáról.
Éld csak a pusztá valót!

Hódol a Sóhajtás

Örömről, boldogságról
Még semmit nem tudok!
Uram! Hódolni jöttem.
A Sóhajtás vagyok.

A kattogó gépnél születtem
A pólyám por volt, s izzadás,
Forrott a nyár, s nem hitte senki
Hogy lesz egy virradás.

A pince zúgnak vak sötétje,
Megrothadt szalma volt tanyám...
Nyirkos lakások lomha tetvek,
Ez ám az én hazám!

Megfonnyadt, sápadt gyermekarcról,
Kérges tenyérrel jöttem én...
Magányos, árva szív dobott ki
A bánat éjjelén.

A nőtől jöttem, kit kivertek
Mert nem szaladt éjjel sörért.
A férfitől, kit unva hintáz
Egy szárítókötél.

Ahol születtem, nincs neved se,
Nem néked szól a kérelem.
A káromlást se tartja ébren
Egy halvány sejtelem.

Rácson, falon keresztül
Most mégis itt vagyok!
Uram! Hódolni jöttem,
A Sóhajtás vagyok.

Fütyülök rátok

Nekem ne mondjon senki semmit:
Hallgassatok bolond pupákok!
Sok szófecsérlő bamba senki...
Fütyülök rátok.

Az élet forr, zajong előttem.
Nem értitek, de nagy a szátok,
és csak hadartok össze-vissza.
Fütyülök rátok.

De nézzetek! Az én szívemben
gyűlt össze minden gúny és átok,
mit százak, ezrek eljajongtak:
Fütyülök rátok!

Hallgassatok kutyák kutyái,
vagy zúgjon karban ugatástok,
vagy tegyetek, amit akartok...
Fütyülök rátok.

Elhangzott már

Elhangzott már sok ócska frázis
észről, erényről egyaránt.
Még húsz se vagyok, s unom máris
ez örült, forgó karnevált.

Papolni mindig úgy papoltak,
hogy szent a hit, a szeretet,
de voltak-e kik többet dobtak
nekünk, mint száraz kenyeret?

Ó, könnyű érteni a széphez,
amikor tele a belünk,
de hogy vigyünk nagy tettet véghez,
ha pókhálós a fenekünk?

Illik, nem illik, mind bolondság,
megöl e régi, bamba szó.
Illene már egy jobb valóság,
s meghalni éhen nem való.

Nem csoda ez a kirohanás, mert végre rádöbbsentem
arra, milyen világban élek. A háború, az inflációs
évek, a szegénység hatása összeadódott és 1951-ben
megbetegedtem. Súlyos vérszegénység miatt egy
hónapot kórházban töltöttem. Félévkor nem kaptam
osztályzatot. Kétséges volt, hogy még abban a
tanévben le tudok-e érettségizni.

Valamit várunk

Valamit várunk, valamit nézünk,
Nevetünk, sírunk, szeretünk... érzünk...
...Megyünk előre hátra se nézve,
Mégis ijedten, vacogva, félve.

Mert tudjuk, hogy egy reggelen
A hegyről elindul az ár,
Egy orvul fojtó fénysugár,
És elborít elevenen...!

Tovaúszó felhők

Tovaúszó fehér felhők...
Elsuhanó csendes árnyak...
Délre húzó komor darvak,
Kik tavasszal visszaszállnak...

Szélzilálta őszi levél...
Hullatott lomb... piros... sárga...
Betemetett alvó élet,
Mind hideg telet várja.

Vissza jó a darumadár,
Új levél is nő az ágon,
De az égen úszó felhőt
Ugyanúgy már sose látom.

Egy eb csahol, az ifjúság

Egy eb csahol az udvaron.
Veszett tán? Rajta, rája!
Ragadjatok botot, kapát!
Eb, aki bánja!

Volt egy kutyánk,
az ifjúság.
Maroknyi kis vadállat.
Oly büszke volt
e csöppnyi folt!
S beszélt, beszélt csodákat.

Ki érti ezt? Mondjam tovább?
Ki tudja, mért kell hír, babér?
S mért rúgjuk szét az álmokat
mégis, ha hív a friss kenyér.

Jaj, vége hát!
Az ifjúság
ugat, ugat az úton,
és farkcsóválva elszalad...
Vagy visszatér?
Ha visszatér, hát megharap!

Ki érti ezt? Mondjam tovább?
ki tudja, miért kell babér?
S mért rúgjuk szét az álmokat
mégis, ha hív a friss kenyér.

Egy szép napon,
- hiszem, tudom -
előront, habzik szája,
és csont törik,
és mell zihál,
de rátipor a láncra.

Hangyák

...mint kerge hangyák megyünk, futkosunk.
(Ahogy lehet, ahogy bírunk, tudunk)
...És csodát várunk, nagyot, édeset.
(De bosszúállót, forrót, véreset)
...Szétszedjük mi a földön kész egész.
(Ez hát a híres, szárnyas emberész!)
...Építünk tornyot, bányákat fúrunk.
(És mégis, mégis... mind elpusztulunk)

Hát igen...

Hát igen, nő vagyok.
E tényen változtatni nem lehet.
Egyszer majd meghalok
és férgek rágják szét szívemet.

Ott lenn a föld alatt,
csapnak belőlem szörnyű lakomát,
s egy kis kukacssapat
énekli hozzá a hullák dalát.

„Meghalt, pedig szerették,
Halihó! Hejhó!
Meghalt, pedig szeretett
Halihó! Hejhó!”

Az éj leszállt. Igen.
Árnyak suhannak kinn, a kerten át.
Ne csókolj, édesem:
Én hallom már a férgek kórusát:

„Meghal, pedig szerették,
Halihó! Hejhó!
Meghalt, pedig szeretett
Halihó! Hejhó”

Szeress!

Szeress úgy, ahogy én téged:
Ahogy a gyermek a mézet,
ahogy a galamb a búzát,
leány a legújabb blúzá,
szeress hát és majd meglátod:
Mást bánhatsz, ezt meg nem bánod!

Csak szeress! És mindig jobban!
Amíg csak a szíved dobban,
amíg felhő jár az égen,
amíg fény táncol a jégen.
Amíg a Nap aranyfénye
áldón hull az új vetésre...
Amíg a nyár minden bája
vígán szökken fel kalászbába...
Amíg az ősz hulló lombja
elmúlásunkat dalolja...

Aztán? Aztán egy kettőre
kimegyünk a temetőbe.
Nem ám gyalog! Ezt az utat
úgy tesszük meg, mint az urak.
Aztán, ha a kis kukacok
kóstolgatják, milyen vagyok,
s tégedet is, hely te drága,
szétcsámcsognak, mint a sáska,
sírunkon az ég vetése,
a fűs szálak zizzenése
súgja ezt az embereknek:
„Ezek még most is szeretnek”

Mondd el, miért?

A húsomat sápadt bőröm takarja,
A lóét barna, szürke vagy fehér.
Őt húscsarnokban méri ki a hentes,
Egy mély, sötét árokban végzem én.
Ez hát az élet? Elmúlás? Ítélet.
De mindez, mondd, miért?

Örök a munka, izzad ember, állat,
Egyik kocsit húz, szörnyű terheket,
A másik pénzért őrijong, fut, vonaglik,
Így élünk le egy fájó életet.
Ez ám az élet! Elmúlás, ítélet!
De mindez, mondd, miért?

Hol hát a cél, melyért dühöng az adáz,
Véres, csatázó forgó áradat?
Hol van a cél, mely felmagasztosítja
A felbuggyanó égő vágyakat?
Ez hát az élet? Elmúlás? Ítélet?
De mindez, mondd, miért?

A ló evett, izzadt, kimúlott,
És belehull az édes semmibe...
Velünk is így lesz, így írják a könyvek,
Meg nem gátolja ezt már semmi se.
Ez itt az élet? Elmúlás... Ítélet...
De mondd hát, mondd, miért?

S a kukacok? Oly bájos társaság az!
Mi az, hogy művészet, erkölcs vagy ész...?
Kínlódtál? Éltél? Káin voltál vagy Ábel,
Megdöglesz! Mindegy. Minden ködbe vész.
Ez hát az élet! Elmúlás. Ítélet.
Miért...? Miért...? Miért...?

Lennék bár ló, tudatlan, izmos állat,
Kit hajt az ösztön, s ostor ver, míg él,
De gondolkodni nem kell soha neki!
Nem hisz, nem csügged, és nem is remél.
Nem kell az élet, nem kell vak ítélet,
Szenvedni semmiért!

Malomkerék

A malomkerék forog szüntelen:
Gépek, gyárok és iskolapadok
A percek felgyülemlett súlyát hordják,
És megőrölik a kicsépelt magot...

Utolsó május

Utolsót integet a május,
Már ott szalad felénk a nyár...
Utolszor langyos, csókos, édes
A tűzzé érő napsugár.

Nem fog már többé így kacagni
A ráncos, huncut, vén Mecsek,
Nem táncolnak ily játszi kedvvel
A fényen át a porszemek.

Az erdő lenge friss ruháját
Így nem cibálja már a szél...
Prózai lesz, mint egy saláta,
És soha többé nem mesél.

Jön még tavasz, s a drága május
Még sokszor játszik és nevet,
De ez a május vissza nem jön.
Nem lesz több ilyen kikelet

Megyünk...

Gondtalanul vonogatják az égen
hab vállukat az úszó fellegek.
Felnézek rájuk: hova? Merre szálltok?
Mindenki elmegy? Felhők, emberek.

Mindenki elmegy? Tegnap még virágzott
a kert, a rét s a lombos rengeteg,
Ma költöző madár hervadt virággal
együtt dúdolja: Megyek, elmegyek.

A folyópartra! Gyorsan! (Úz a kétség!)
Feleljetek hát gyöngyöző habok!
Feleljetek sugdosó parti nádak!
Mindenki elmegy? Magam maradok?

Üvöltő hangom zúgva zeng a szélben,
s a gyöngyöző hab, sűgő nád felel:
„Megyünk, megyünk, mindnyájan
messze... messze...
és jössz te is, te is... a többivel.”

Egyedül

Leszállt az éjszaka,
S millió csillaga
Csókolja homlokom.
Szorongva állok
Magamban, várok,
De nem jön senki.

Csillagok, csillagok
Jobban ragyogjatok.
Tőletek nem félek...
De a vak árnyak
Köröttem járnak
S nem szabad sírnom.

A sok kis fénybogár
Tőlem, de messze jár
Sűrű a sötétség.
Tűnnek az évek
Én fel se nézek,
Nem virrad úgysem

Zimankós éjszaka
Tengernyi bánata
Zokogva átölel
Már fény se lebben
Csillag se rebben,
S nem csókol senki.

A nagy vonat

Hát indulásra kész a nagy vonat!
Forró erőtől reszket a kazán.
Most... most a zászló rögtön fellobog,
S robogunk messze, messze... Igazán!

Indul, indul, indul a nagy vonat...
Ha most elindul, vissza sose tér.
Nyomában véres könnyet sír a kő,
S fagyos kővé dermed a csalfa vér.

Robogjunk át kékkárpitos hegyen!
Nem foghat el a völgyi vad mocsár,
Keresztülszállunk égő tengeren,
Az égbolt is a nagy vonatra vár.

Ha fogyni kezd az éltető erő,
Ha felsikolt a mozdony: nincs tovább!
Emelj fel majd a csillagok fölé,
Hol szelídebb a szív, s a vágy puhább.

Még a háború alatt láttam a moziban egy kilőtt hajót, ami körül arany-vörösben ragyogott a víz. Égett a szétterülő üzemanyag. Az emberek a süllyedő hajóról próbáltak a vízbe ugrani, de nem volt hova. Számomra az égő tenger mindig is a legnagyobb veszedelmet jelentette. Több évtizeddel később a Hosszú utazás című versben ugyanez a kép tér vissza.

Üzent egy csillag

A kék eget borús lilára festve,
hatalmas lépésekkel jött az este.
A villamos, az autózaj kiszikkadt,
s a kertek felől furcsa, édes illat
repült felém köszöntésképpen.

Míg itt a lombok zúgtak, hajladoztak,
a nagy sötétből egy picinyke csillag
kidugta csöpp fejét s szemembe nézett.
A fényparány az éjben így becézett:
Ne félj testvérke, egy a sorsunk!

1952. Ebben az évben már nem jegyeztem fel verset, mert csak csasztuskákat írtam, amiket magam sem becsültem semmire. Megtiltották ugyanis, hogy a ballagáson a Gaudeamus igitur kezdetű hagyományos dalt énekeljük. Az én feladatomban lett, hogy különböző népdalok dallamára „előremutató” szövegeket írjak a gyapot és rizstermesztésről. Magamban jókat nevettem rajtuk, de azért elénekeltük. Érettségi, felvételi vizsga, aztán a főiskola zsúfolt programja. Gyakran reggel 8-tól este 6-ig előadás, vagy gyakorlat volt. Ha akadt egy szabad délután a hétben, akkor korrepetáltam, érettségire készítettem fel valakit a megélhetés szorításában. 4 évig egy verssort se írtam le.

A most publikált versek közül néhány érettebb, (amit meg akartam őrizni), a gyűjteményes kötetben is szerepel. Van, ami más címmel, vagy átiratban került közlésre az évek során.

Tartalomjegyzék

Ciklusok

Így kezdődött	7
Az oltár búvöletében	55
Útkeresés	99
Bolondos kamasz álmaim	133
Utolsó május	191

Versek

A bogáncs dala	106
Ábrándozás	133
Advent	56
A gumicica	110
Ahogy Te akarod	64
A hómező vándora	162
A kis csapat	85
A legszebb szó	36
A légy	43
Álmodozás	52
Álom, ébredés	126
Altató	203
A nagy vonat	217
Annyira fáj	127
Anyák napjára	38

Anyu	160
A Pálos templom Mária szobra előtt	80
Árva, sárga lámpa	147
A túlsó part	178
Az álmok temploma	78
Az ég falánál	124
Az élet célja	73
Az élet előtt	179
Az ember, aki meg fog halni	197
Az én dalom	45
Az ész megátkozottjai	94
Az ibolya álma	19
Azon a nyáron	198
Az óra jár	132
Az örült dalnok	103
Az őszi Mecseken	122
Az új rokon	189
Belibbent a tavasz	154
Bezárt szívvel	55
Bilincsbe verten	75
Bocsáss meg	59
Boldogság?	71
Bolondos kamasz álmaim	142
Búcsú egy régi baráttól	193
Búcsúének	172
Csak egy szó	57
Csak sírj	46
Csak veled	95
Csend van	131

Csendnek a húrján	76
Cseppen a víz	108
Csigaverseny	21
Csitt	203
Csodálatos tavasz	168
Dalol a méh	17
Édesanyámhoz	34
Édesanyámról	37
Egy eb csahol, az ifjúság	208
Egyedül	216
Egy pillanatra állatok meg	200
Egy tűzre vágyom	166
Éjfélkor	130
Éjszakai kaland	188
Elfogynak az álmok	190
Elhangzott már	206
Ember és világ	202
Emlék egy kirándulásról	119
Emlék Erzsikének	18
Emlékül Marikának	18
Engem sirat	146
Én gyenge vagyok	79
Én is dalolnék	72
És fel a célig	167
Esti hangulat	156
Évszakfordulók	144
Fázom	201
Felvirrad még	24
Fogoly madár	99

Fohász	69
Foxi	47
Fütyülök rátok	205
G.M. halálára	191
Glicina	155
Gonosz virágok	114
Gumicica	111
Hangyák	209
Hat éve	15
Hát igen...	210
Hazafelé	159
Hódol a sóhajlás	204
Holnap	128
Hóvihar	161
Isteni természet	41
Itt a tél	44
Jakab-hegyi emlék	123
Jó volna	89
Jön az ősz	158
Karácsonyi csoda	39
Képzelet szárnyán	117
Kérdés	62
Kérelem	49
Kesergő	25
Kicsimnek	116
Kinek írok én?	199
Légy vidám	185
Ma	128
Madárgyűlés	23

Magány	149
Magány és vágyódás	174
Magányos falevél	171
Május	40
Malomkerék	213
Már nem akarok semmit	199
Márványszobor	143
Meghalt az ifjúság	195
Megyünk...	215
Mert te örök vagy	92
Miért?	109
Mindig akad egy fénysugár	74
Mint egy nagy vers	66
Mondd el, miért	212
Múló idő	129
Napi parancs: Mosolyogni!	86
Naplemente a Mecseken	120
Ne kérdezd a nevem	164
Nem én akartam	84
Nem látom az arcod	170
Nyár	30
Nyárvégi hangulat	125
Olyan jó lenne	184
Örök fény	61
Örök tavasz	60
Ősz	31
Ősszel	43
Pityergő	136
Rab lélek	102

Régi napló előtt	54
Rémhírek	88
Repülj pille	150
Röppen az ének	186
Selyemruhában	177
Semmim nincs	196
Sírig árván	127
Sorsom az ég	182
<i>Sosemcsókolták meg</i> kisasszony	165
Száll a dal	138
Szálljatok madarak	153
Szemüveg az asztalon	180
Szentáldozás előtt	65
Szeress	211
Szeretnék	57
Szeretlek Jézusom	63
Szeretnék porszem lenni	68
Szeretnélek jobban szeretni	62
Szeretsz?	169
Sziklafal	112
Sziklaúton	126
Szívgárdista	33
Szomorú a Hold	163
Szürke napok	48
Szűz tavaszában	118
Szűzanyához	57
Tánc az éjszakában	176
Tavaszi	29
Tavaszi ébredése	28

Tavaszi dal	42
Tavaszcól szóljon az ének	151
Tél	32
Te tudod	58
Torkos Peti	13
Tovaúszó felhők	207
Tragédia egy tyúkketreben	187
Tudom	70
Tutaj vagyok	107
Új Kolumbusz	113
Új tavasz felé	96
Utolsó május	214
Üzent egy csillag	218
Vágymim	50
Vagyok a vágy	194
Valahol itt jár	98
Valahol máshol	90
Valaki egyedül maradt	115
Valaki meglopott	104
Valami eltörött	105
Valamit várunk	207
Válaszúton	93
Vándormadár	152
Viharban	67
Vihar előtt, vihar után	139
Viharos éjszaka	148
Vitorlás a tavon	157
Volt egy perc	173